

MỤC LỤC

▶ BÀI 2. CÁC PHÉP BIẾN ĐỔI LƯỢNG GIÁC	2
Ⓐ. Tóm tắt kiến thức	2
Ⓑ. Phân dạng toán cơ bản.....	3
♦ Dạng 1: Tính giá trị của các biểu thức chứa giá trị lượng giác	3
♦ Dạng 2: Giá trị lượng giác của góc lượng giác.....	7
♦ Dạng 3: Ứng dụng	11
Ⓒ. Dạng toán rèn luyện.....	12
♦ Dạng 1: Câu trắc nghiệm nhiều phương án lựa chọn.....	12
♦ Dạng 2: Câu trắc nghiệm đúng, sai	28
♦ Dạng 3: Câu trắc nghiệm trả lời ngắn.....	40

A. Tóm tắt kiến thức

1. Công thức cộng

- $\sin(a+b) = \sin a \cos b + \cos a \sin b$; $\sin(a-b) = \sin a \cos b - \cos a \sin b$;
- $\cos(a+b) = \cos a \cos b - \sin a \sin b$; $\cos(a-b) = \cos a \cos b + \sin a \sin b$;
- $\tan(a+b) = \frac{\tan a + \tan b}{1 - \tan a \tan b}$
- $\tan(a-b) = \frac{\tan a - \tan b}{1 + \tan a \tan b}$

(khi các biểu thức đều có nghĩa).

2. Công thức nhân đôi

- $\sin 2a = 2 \sin a \cos a$;
- $\cos 2a = \cos^2 a - \sin^2 a$
- $\tan 2a = \frac{2 \tan a}{1 - \tan^2 a}$

(khi các biểu thức đều có nghĩa).

3. Công thức hạ bậc

- $\cos^2 a = \frac{1 + \cos 2a}{2}$;
- $\sin^2 a = \frac{1 - \cos 2a}{2}$.

4. Công thức biến đổi tích thành tổng

- $\cos a \cos b = \frac{1}{2} [\cos(a+b) + \cos(a-b)]$
- $\sin a \sin b = -\frac{1}{2} [\cos(a+b) - \cos(a-b)]$
- $\sin a \cos b = \frac{1}{2} [\sin(a+b) + \sin(a-b)]$.

5. Công thức biến đổi tổng thành tích

- $\cos u + \cos v = 2 \cos \frac{u+v}{2} \cos \frac{u-v}{2}$;
- $\sin u + \sin v = 2 \sin \frac{u+v}{2} \cos \frac{u-v}{2}$
- $\cos u - \cos v = -2 \sin \frac{u+v}{2} \sin \frac{u-v}{2}$;
- $\sin u - \sin v = 2 \cos \frac{u+v}{2} \sin \frac{u-v}{2}$.

B. Phân dạng toán cơ bản

♦ Dạng 1: Tính giá trị của các biểu thức chứa giá trị lượng giác

☞ Các ví dụ minh họa

Câu 1: Cho $\tan(a+b) = 3$, $\tan(a-b) = 2$. Tính $\tan 2a$, $\tan 2b$.

Lời giải

$$\text{Ta có: } \tan 2a = \tan[(a+b) + (a-b)] = \frac{\tan(a+b) + \tan(a-b)}{1 - \tan(a+b) \cdot \tan(a-b)} = \frac{3+2}{1-3 \cdot 2} = -1;$$

$$\tan 2b = \tan[(a+b) - (a-b)] = \frac{\tan(a+b) - \tan(a-b)}{1 + \tan(a+b) \cdot \tan(a-b)} = \frac{3-2}{1+3 \cdot 2} = \frac{1}{7}.$$

Câu 2: Cho $\sin a = \frac{2}{\sqrt{5}}$. Tính $\cos 2a$, $\cos 4a$.

Lời giải

$$\text{Ta có: } \cos 2a = 1 - 2\sin^2 a = 1 - 2 \cdot \frac{4}{5} = -\frac{3}{5};$$

$$\cos 4a = 2\cos^2 2a - 1 = 2 \cdot \left(-\frac{3}{5}\right)^2 - 1 = -\frac{7}{25}.$$

Câu 3: Cho $\cos 2x = \frac{1}{4}$. Tính:

$$A = \cos\left(x + \frac{\pi}{6}\right) \cos\left(x - \frac{\pi}{6}\right); B = \sin\left(x + \frac{\pi}{3}\right) \sin\left(x - \frac{\pi}{3}\right)$$

Lời giải

$$A = \cos\left(x + \frac{\pi}{6}\right) \cos\left(x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2} \left\{ \cos\left[\left(x + \frac{\pi}{6}\right) + \left(x - \frac{\pi}{6}\right)\right] + \cos\left[\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \left(x - \frac{\pi}{6}\right)\right] \right\}$$

$$= \frac{1}{2} \left(\cos 2x + \cos \frac{\pi}{3} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{2} \right) = \frac{3}{8}$$

$$B = \sin\left(x + \frac{\pi}{3}\right) \sin\left(x - \frac{\pi}{3}\right) = -\frac{1}{2} \left\{ \cos\left[\left(x + \frac{\pi}{3}\right) + \left(x - \frac{\pi}{3}\right)\right] - \cos\left[\left(x + \frac{\pi}{3}\right) - \left(x - \frac{\pi}{3}\right)\right] \right\}$$

$$= -\frac{1}{2} \left(\cos 2x - \cos \frac{2\pi}{3} \right) = -\frac{1}{2} \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{2} \right) = -\frac{3}{8}$$

Câu 4: Không dùng máy tính cầm tay, tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $\sin \frac{7\pi}{12}$

b) $\cos \frac{5\pi}{12} + \cos \frac{\pi}{12}$

$$c) \sin \frac{\pi}{24} \sin \frac{5\pi}{24}$$

Lời giải

$$a) \sin \frac{7\pi}{12} = \sin \left(\frac{\pi}{3} + \frac{\pi}{4} \right) = \sin \frac{\pi}{3} \cos \frac{\pi}{4} + \cos \frac{\pi}{3} \sin \frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4};$$

$$b) \cos \frac{5\pi}{12} + \cos \frac{\pi}{12} = 2 \cos \frac{\frac{5\pi}{12} + \frac{\pi}{12}}{2} \cos \frac{\frac{5\pi}{12} - \frac{\pi}{12}}{2} = 2 \cos \frac{\pi}{4} \cos \frac{\pi}{6} = 2 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{\sqrt{6}}{2};$$

c)

$$\begin{aligned} \sin \frac{\pi}{24} \sin \frac{5\pi}{24} &= \frac{1}{2} \left[\cos \left(\frac{\pi}{24} - \frac{5\pi}{24} \right) - \cos \left(\frac{\pi}{24} + \frac{5\pi}{24} \right) \right] = \frac{1}{2} \left[\cos \left(-\frac{\pi}{6} \right) - \cos \frac{\pi}{4} \right] \\ &= \frac{1}{2} \left(\cos \frac{\pi}{6} - \cos \frac{\pi}{4} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{\sqrt{3}}{2} - \frac{\sqrt{2}}{2} \right) = \frac{\sqrt{3} - \sqrt{2}}{4} \end{aligned}$$

Câu 5: Không dùng máy tính, hãy tính:

a) $\cos 165^\circ$;

b) $\tan \frac{7\pi}{12}$.

Lời giải

$$\begin{aligned} \cos(165^\circ) &= \cos(120^\circ + 45^\circ) = \cos 120^\circ \cos 45^\circ - \sin 120^\circ \sin 45^\circ \\ &= -\frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = -\frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{4} \end{aligned}$$

$$\tan \frac{7\pi}{12} = \tan \left(\frac{\pi}{3} + \frac{\pi}{4} \right) = \frac{\tan \frac{\pi}{3} + \tan \frac{\pi}{4}}{1 - \tan \frac{\pi}{3} \tan \frac{\pi}{4}} = \frac{\sqrt{3} + 1}{1 - \sqrt{3}} = \frac{(\sqrt{3} + 1)^2}{1 - 3} = -2 - \sqrt{3}$$

Câu 6: Tính giá trị của các biểu thức sau:

$$A = \cos 75^\circ \cdot \cos 15^\circ; \quad B = \sin \frac{11\pi}{2} \cos \frac{5\pi}{2}.$$

Lời giải

$$\begin{aligned} A &= \cos 75^\circ \cdot \cos 15^\circ = \frac{1}{2} \left[\cos(75^\circ - 15^\circ) + \cos(75^\circ + 15^\circ) \right] \\ &= \frac{1}{2} (\cos 60^\circ + \cos 90^\circ) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + 0 \right) = \frac{1}{4} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} B &= \sin \frac{11\pi}{2} \cos \frac{5\pi}{2} = \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{11\pi}{2} - \frac{5\pi}{2} \right) + \sin \left(\frac{5\pi}{2} + \frac{11\pi}{2} \right) \right] \\ &= \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{\pi}{2} \right) + \sin \left(\frac{4\pi}{2} \right) \right] = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{-\sqrt{3}}{2} \right) = \frac{2 - \sqrt{3}}{4} \end{aligned}$$

Câu 7: Không dùng máy tính, tính giá trị của biểu thức sau

$$A = \frac{\sin \frac{\pi}{9} + \sin \frac{5\pi}{9}}{\cos \frac{\pi}{9} + \cos \frac{5\pi}{9}}$$

Lời giải

$$A = \frac{\sin \frac{\pi}{9} + \sin \frac{5\pi}{9}}{\cos \frac{\pi}{9} + \cos \frac{5\pi}{9}} = \frac{2 \sin \frac{\pi}{3} \cos \frac{2\pi}{9}}{2 \cos \frac{\pi}{3} \cos \frac{2\pi}{9}} = \frac{\sin \frac{\pi}{3}}{\cos \frac{\pi}{3}} = \tan \frac{\pi}{3} = \sqrt{3}.$$

Câu 8: Biết $\sin a = \frac{1}{3}$ và $\frac{\pi}{2} < a < \pi$. Hãy tính các giá trị lượng giác của góc $2a$.

Lời giải

Do $\frac{\pi}{2} < a < \pi$ nên $\cos a < 0$.

$$\Rightarrow \cos a = -\sqrt{1 - \sin^2 a} = -\sqrt{1 - \frac{1}{9}} = -\frac{2\sqrt{2}}{3}.$$

$$\text{Ta có: } \sin 2a = 2 \sin a \cos a = 2 \cdot \left(-\frac{2\sqrt{2}}{3}\right) \cdot \frac{1}{3} = -\frac{4\sqrt{2}}{9};$$

$$\cos 2a = \cos^2 a - \sin^2 a = \frac{8}{9} - \frac{1}{9} = \frac{7}{9};$$

$$\tan 2a = \frac{\sin 2a}{\cos 2a} = \frac{-4\sqrt{2}}{9} : \frac{7}{9} = -\frac{4\sqrt{2}}{7};$$

$$\cot 2a = \frac{1}{\tan 2a} = -\frac{7}{4\sqrt{2}} = -\frac{7\sqrt{2}}{8}.$$

Câu 9: Không dùng máy tính cầm tay. Tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $\sin \frac{19\pi}{24} \cos \frac{37\pi}{24}$

b) $\cos \frac{41\pi}{12} - \cos \frac{13\pi}{12}$

c) $\frac{\tan \frac{\pi}{7} + \tan \frac{3\pi}{28}}{1 + \tan \frac{6\pi}{7} \tan \frac{3\pi}{28}}$.

Lời giải

a) $\sin \frac{19\pi}{24} \cos \frac{37\pi}{24} = \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{19\pi}{24} - \frac{37\pi}{24} \right) + \sin \left(\frac{19\pi}{24} + \frac{37\pi}{24} \right) \right]$

$$\begin{aligned}
&= \frac{1}{2} \left[\sin\left(-\frac{3\pi}{4}\right) + \sin\frac{7\pi}{3} \right] = \frac{1}{2} \left(-\sin\frac{3\pi}{4} + \sin\frac{\pi}{3} \right) \\
&= \frac{1}{2} \left(-\frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} \right) = \frac{\sqrt{3} - \sqrt{2}}{4}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\text{b) } \cos\frac{41\pi}{12} - \cos\frac{13\pi}{12} &= -2\sin\frac{\frac{41\pi}{12} + \frac{13\pi}{12}}{2} \sin\frac{\frac{41\pi}{12} - \frac{13\pi}{12}}{2} = -2\sin\frac{9\pi}{4} \sin\frac{7\pi}{6} \\
&= 2\sin\frac{\pi}{4} \sin\frac{\pi}{6} = 2 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{\sqrt{2}}{2}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\text{c) } \frac{\tan\frac{\pi}{7} + \tan\frac{3\pi}{28}}{1 + \tan\frac{6\pi}{7} \tan\frac{3\pi}{28}} &= \frac{\tan\frac{\pi}{7} + \tan\frac{3\pi}{28}}{1 + \tan\left(\pi - \frac{\pi}{7}\right) \tan\frac{3\pi}{28}} = \frac{\tan\frac{\pi}{7} + \tan\frac{3\pi}{28}}{1 - \tan\frac{\pi}{7} \tan\frac{3\pi}{28}} \\
&= \tan\left(\frac{\pi}{7} + \frac{3\pi}{28}\right) = \tan\frac{\pi}{4} = 1.
\end{aligned}$$

Câu 10: Không sử dụng máy tính, tính các giá trị lượng giác của góc 105° .

Lời giải

$$\begin{aligned}
\cos 105^\circ &= \cos(60^\circ + 45^\circ) = \cos 60^\circ \cos 45^\circ - \sin 60^\circ \sin 45^\circ \\
&= \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{4} \\
\sin 105^\circ &= \sin(60^\circ + 45^\circ) = \sin 60^\circ \cos 45^\circ + \cos 60^\circ \sin 45^\circ \\
&= \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{4} \\
\tan 105^\circ &= \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{\sqrt{2} - \sqrt{6}}; \cot 105^\circ = \frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{\sqrt{2} + \sqrt{6}}
\end{aligned}$$

Câu 10: Cho $\sin \alpha = \frac{12}{13}$ và $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$. Tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $\cos 2\alpha$;

b) $\sin\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right)$

c) $\tan\left(\alpha + \frac{\pi}{4}\right)$

Lời giải

$$\text{Vì } \frac{\pi}{2} < \alpha < \pi \text{ nên } \cos \alpha = -\sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = -\sqrt{1 - \left(\frac{12}{13}\right)^2} = -\frac{5}{13}.$$

$$\text{a) } \cos 2\alpha = 2\cos^2 \alpha - 1 = 2 \cdot \left(-\frac{5}{13}\right)^2 - 1 = -\frac{119}{169}.$$

$$\text{b) } \sin\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right) = \sin \alpha \cos \frac{\pi}{3} + \cos \alpha \sin \frac{\pi}{3} = \frac{12}{13} \cdot \frac{1}{2} + \left(-\frac{5}{13}\right) \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{12 - 5\sqrt{3}}{26}.$$

$$\text{c) Ta có } \tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{\frac{12}{13}}{-\frac{5}{13}} = -\frac{12}{5}.$$

$$\text{Suy ra } \tan\left(\alpha + \frac{\pi}{4}\right) = \frac{\tan \alpha + \tan \frac{\pi}{4}}{1 - \tan \alpha \tan \frac{\pi}{4}} = \frac{-\frac{12}{5} + 1}{1 - \left(-\frac{12}{5}\right) \cdot 1} = -\frac{7}{17}$$

Câu 11: Tính các giá trị lượng giác của góc α , biết $\cos 2\alpha = -\frac{7}{25}$ và $0 < \alpha < \frac{\pi}{2}$.

Lời giải

$$\text{Ta có } \cos 2\alpha = -\frac{7}{25} \text{ nên } 2\cos^2 \alpha - 1 = 1 - 2\sin^2 \alpha = -\frac{7}{25}.$$

$$\text{Suy ra } \cos^2 \alpha = \frac{9}{25} \text{ và } \sin^2 \alpha = \frac{16}{25}.$$

$$\text{Mà } 0 < \alpha < \frac{\pi}{2} \text{ nên } \cos \alpha > 0 \text{ và } \sin \alpha > 0.$$

$$\text{Do đó } \cos \alpha = \frac{3}{5} \text{ và } \sin \alpha = \frac{4}{5}. \text{ Suy ra } \tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{\frac{4}{5}}{\frac{3}{5}} = \frac{4}{3}$$

$$\text{và } \cot \alpha = \frac{1}{\tan \alpha} = \frac{3}{4}.$$

♦ **Dạng 2:** Giá trị lượng giác của góc lượng giác

☞ **Các ví dụ minh họa**

Câu 1: Cho $\cos(a+2b) = 2\cos a$. Chứng minh rằng: $\tan(a+b)\tan b = \frac{-1}{3}$.

Lời giải

$$\text{Ta có: } \cos(a+2b) = 2\cos a \Leftrightarrow \cos[(a+b)+b] = 2\cos[(a+b)-b]$$

$$\Leftrightarrow 3\sin(a+b) \cdot \sin b = -\cos(a+b) \cdot \cos b \Leftrightarrow \tan(a+b)\tan b = \frac{-1}{3}.$$

Câu 2: Cho tam giác ABC , chứng minh rằng:

$$a) \tan A + \tan B + \tan C = \tan A \cdot \tan B \cdot \tan C$$

(với điều kiện tam giác ABC không vuông);

$$b) \tan \frac{A}{2} \cdot \tan \frac{B}{2} + \tan \frac{B}{2} \cdot \tan \frac{C}{2} + \tan \frac{C}{2} \cdot \tan \frac{A}{2} = 1;$$

Lời giải

$$a) \text{ Do } A + B = \pi - C \text{ nên } \tan(A + B) = -\tan C \Leftrightarrow \frac{\tan A + \tan B}{1 - \tan A \tan B} = -\tan C$$

$$\Leftrightarrow \tan A + \tan B + \tan C = \tan A \cdot \tan B \cdot \tan C.$$

$$b) \text{ Do } \frac{A}{2} + \frac{B}{2} = \frac{\pi}{2} - \frac{C}{2} \text{ nên } \tan\left(\frac{A}{2} + \frac{B}{2}\right) = \cot \frac{C}{2} \Leftrightarrow \frac{\tan \frac{A}{2} + \tan \frac{B}{2}}{1 - \tan \frac{A}{2} \tan \frac{B}{2}} = \frac{1}{\tan \frac{C}{2}}$$

$$\Leftrightarrow \tan \frac{A}{2} \cdot \tan \frac{B}{2} + \tan \frac{B}{2} \cdot \tan \frac{C}{2} + \tan \frac{C}{2} \cdot \tan \frac{A}{2} = 1.$$

Câu 3: Chứng minh các đẳng thức lượng giác sau:

$$a) \sin(60^\circ + \alpha) - \sin(60^\circ - \alpha) = \sin \alpha;$$

$$b) \sin^4 \alpha + \cos^4 \alpha = \frac{3}{4} + \frac{1}{4} \cos 4\alpha;$$

$$c) \sin \alpha (2 \cos 4\alpha + 2 \cos 2\alpha + 1) = \sin 5\alpha;$$

$$d) \frac{\cos(\alpha - \beta)}{\cos(\alpha + \beta)} = \frac{1 + \tan \alpha \tan \beta}{1 - \tan \alpha \tan \beta}.$$

Lời giải

a)

$$\begin{aligned} & \sin(60^\circ + \alpha) - \sin(60^\circ - \alpha) \\ &= (\sin 60^\circ \cos \alpha + \cos 60^\circ \sin \alpha) - (\sin 60^\circ \cos \alpha - \cos 60^\circ \sin \alpha) \quad b) \\ &= 2 \cos 60^\circ \sin \alpha = 2 \cdot \frac{1}{2} \sin \alpha = \sin \alpha \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \sin^4 \alpha + \cos^4 \alpha &= (\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha)^2 - 2 \sin^2 \alpha \cos^2 \alpha \\ &= 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2\alpha = 1 - \frac{1}{4} (1 - \cos 4\alpha) = 1 - \frac{1}{4} + \frac{1}{4} \cos 4\alpha \quad c) \\ &= \frac{3}{4} + \frac{1}{4} \cos 4\alpha \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& \sin \alpha (2 \cos 4\alpha + 2 \cos 2\alpha + 1) \\
&= 2 \sin \alpha \cos 4\alpha + 2 \sin \alpha \cos 2\alpha + \sin \alpha \\
&= 2 \cdot \frac{1}{2} [\sin(-3\alpha) + \sin 5\alpha] + 2 \cdot \frac{1}{2} [\sin(-\alpha) + \sin 3\alpha] + \sin \alpha \\
&= (-\sin 3\alpha + \sin 5\alpha) + (-\sin \alpha + \sin 3\alpha) + \sin \alpha = \sin 5\alpha
\end{aligned}$$

$$d) \frac{\cos(\alpha - \beta)}{\cos(\alpha + \beta)} = \frac{\cos \alpha \cos \beta + \sin \alpha \sin \beta}{\cos \alpha \cos \beta - \sin \alpha \sin \beta} = \frac{\cos \alpha \cos \beta (1 + \tan \alpha \tan \beta)}{\cos \alpha \cos \beta (1 - \tan \alpha \tan \beta)} = \frac{1 + \tan \alpha \tan \beta}{1 - \tan \alpha \tan \beta}.$$

Câu 4: Rút gọn các biểu thức sau:

$$a) \frac{\sin \alpha + \sin 2\alpha}{1 + \cos \alpha + \cos 2\alpha}$$

$$b) \frac{\cos\left(\frac{\pi}{4} + \alpha\right) - \cos\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right)}{\sin\left(\frac{\pi}{4} + \alpha\right) - \sin\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right)};$$

$$c) \frac{\sin^2 \alpha}{4 - 4 \sin^2 \frac{\alpha}{2}}$$

Lời giải

$$a) \frac{\sin \alpha + \sin 2\alpha}{1 + \cos \alpha + \cos 2\alpha} = \frac{\sin \alpha + 2 \sin \alpha \cos \alpha}{1 + \cos \alpha + 2 \cos^2 \alpha - 1} = \frac{\sin \alpha (1 + 2 \cos \alpha)}{\cos \alpha (1 + 2 \cos \alpha)} = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \tan \alpha;$$

$$b) \frac{\cos\left(\frac{\pi}{4} + \alpha\right) - \cos\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right)}{\sin\left(\frac{\pi}{4} + \alpha\right) - \sin\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right)} = \frac{-2 \sin \frac{\pi}{2} \sin \frac{2\alpha}{2}}{2 \cos \frac{\pi}{2} \sin \frac{2\alpha}{2}} = -\frac{\sin \frac{\pi}{4} \sin \alpha}{\cos \frac{\pi}{4} \sin \alpha} = -\tan \frac{\pi}{4} = -1$$

$$c) \frac{\sin^2 \alpha}{4 - 4 \sin^2 \frac{\alpha}{2}} = \frac{\left(2 \sin \frac{\alpha}{2} \cos \frac{\alpha}{2}\right)^2}{4 \left(1 - \sin^2 \frac{\alpha}{2}\right)} = \frac{4 \sin^2 \frac{\alpha}{2} \cos^2 \frac{\alpha}{2}}{4 \cos^2 \frac{\alpha}{2}} = \sin^2 \frac{\alpha}{2}$$

Câu 5: Chứng minh đẳng thức sau

$$\sin^4 a + \cos^4 a = 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2a = \frac{3}{4} + \frac{1}{4} \cos 4a.$$

Lời giải

$$\begin{aligned}
\sin^4 a + \cos^4 a &= (\sin^2 a + \cos^2 a)^2 - 2 \sin^2 a \cos^2 a = 1 - 2 \cdot (\sin a \cos a)^2 \\
&= 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2a = 1 - \frac{1}{2} \left(\frac{1 - \cos 4a}{2} \right) = 1 - \frac{1}{4} + \frac{1}{4} \cos 4a = \frac{3}{4} + \frac{1}{4} \cos 4a
\end{aligned}$$

Câu 6: Tính giá trị của các biểu thức sau:

$$a) A = \sin \frac{\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9}$$

$$b) B = \sin 6^\circ \sin 42^\circ \sin 66^\circ \sin 78^\circ.$$

Lời giải

$$\begin{aligned} a) A &= \sin \frac{\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9} = \left(\sin \frac{\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9} \right) - \sin \frac{5\pi}{9} \\ &= 2 \sin \frac{4\pi}{9} \cdot \cos \frac{\pi}{3} - \sin \frac{5\pi}{9} = \sin \frac{4\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} = 0. \end{aligned}$$

$$b) \text{ Vì } \sin 78^\circ = \cos 12^\circ; \sin 66^\circ = \cos 24^\circ; \sin 42^\circ = \cos 48^\circ \text{ nên}$$

$$B = \sin 6^\circ \cos 12^\circ \cos 24^\circ \cos 48^\circ.$$

Nhân hai vế với $\cos 6^\circ$ và áp dụng công thức góc nhân đôi, ta được:

$$\cos 6^\circ \cdot B = \cos 6^\circ \sin 6^\circ \cos 12^\circ \cos 24^\circ \cos 48^\circ = \frac{1}{16} \sin 96^\circ = \frac{1}{16} \sin (90^\circ + 6^\circ) = \frac{1}{16} \cos 6^\circ$$

$$\text{Vậy } B = \frac{1}{16}.$$

Câu 7: Chứng minh rằng:

$$a) \cos a - \sin a = \sqrt{2} \cos \left(a + \frac{\pi}{4} \right)$$

$$b) \sin a + \sqrt{3} \cos a = 2 \sin \left(a + \frac{\pi}{3} \right).$$

Lời giải

a) Ta có

$$\begin{aligned} \sqrt{2} \cos \left(a + \frac{\pi}{4} \right) &= \sqrt{2} \left(\cos a \cos \frac{\pi}{4} - \sin a \sin \frac{\pi}{4} \right) \\ &= \sqrt{2} \left(\frac{\sqrt{2}}{2} \cos a - \frac{\sqrt{2}}{2} \sin a \right) = \sqrt{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot (\cos a - \sin a) = \cos a - \sin a \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} b) \text{ Ta có } 2 \sin \left(a + \frac{\pi}{3} \right) &= 2 \left(\sin a \cos \frac{\pi}{3} + \cos a \sin \frac{\pi}{3} \right) = 2 \left(\frac{1}{2} \sin a + \frac{\sqrt{3}}{2} \cos a \right) \\ &= \sin a + \sqrt{3} \cos a. \end{aligned}$$

Câu 8: Chứng minh rằng trong mọi tam giác ABC ta đều có

$$\sin A + \sin B + \sin C = 4 \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}.$$

Lời giải

$$VT = 2 \sin \frac{A+B}{2} \cos \frac{A-B}{2} + 2 \sin \frac{C}{2} \cos \frac{C}{2}.$$

Mặt khác, trong tam giác ABC , ta có $A+B+C = \pi$ nên $\frac{A+B}{2} = \frac{\pi}{2} - \frac{C}{2}$. Từ đó suy ra:

$$\sin \frac{A+B}{2} = \cos \frac{C}{2}, \sin \frac{C}{2} = \cos \frac{A+B}{2}.$$

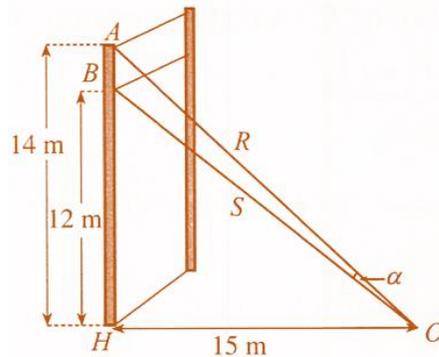
Vậy

$$\begin{aligned} VT &= 2 \cos \frac{C}{2} \cos \frac{A-B}{2} + 2 \cos \frac{A+B}{2} \cos \frac{C}{2} \\ &= 2 \cos \frac{C}{2} \left(\cos \frac{A-B}{2} + \cos \frac{A+B}{2} \right) = 4 \cos \frac{C}{2} \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} = VP \end{aligned}$$

♦ Dạng 3: Ứng dụng

☞ Các ví dụ minh họa

Câu 1: Một sợi cáp R được gắn vào một cột thẳng đứng ở vị trí cách mặt đất $14m$. Một sợi cáp S khác cũng được gắn vào cột đó ở vị trí cách mặt đất $12m$. Biết rằng hai sợi cáp trên cùng được gắn với mặt đất tại một vị trí cách chân cột $15m$ (Hình 3).

Hình 3

- Tính $\tan \alpha$, ở đó α là góc giữa hai sợi cáp trên.
- Tính số đo góc α (làm tròn kết quả đến hàng đơn vị theo đơn vị độ).

Lời giải

a) Ta có: $\alpha = AOH - BOH$.

Trong tam giác vuông AOH , $\tan AOH = \frac{AH}{OH} = \frac{14}{15}$.

Trong tam giác vuông BOH , $\tan BOH = \frac{BH}{OH} = \frac{12}{15} = \frac{4}{5}$.

$$\text{Vậy } \tan \alpha = \tan(AOH - BOH) = \frac{\tan AOH - \tan BOH}{1 + \tan AOH \cdot \tan BOH} = \frac{\frac{14}{15} - \frac{4}{5}}{1 + \frac{14}{15} \cdot \frac{4}{5}} = \frac{10}{131}.$$

b) Từ kết quả câu a ta có: $\alpha \approx 4^\circ$.

Câu 2: Trong vật lí, phương trình tổng quát của một vật dao động điều hòa cho bởi công thức $x(t) = A\cos(\omega t + \varphi)$, trong đó t là thời điểm (tính bằng giây), $x(t)$ là li độ của vật tại thời điểm t , A là biên độ dao động ($A > 0$) và $\varphi \in [-\pi; \pi]$ là pha ban đầu của dao động. Xét hai dao động điều hòa có phương trình:

$$x_1(t) = 2\cos\left(\frac{\pi}{3}t + \frac{\pi}{6}\right) \text{ (cm)}$$

$$x_2(t) = 2\cos\left(\frac{\pi}{3}t - \frac{\pi}{3}\right) \text{ (cm)}$$

Tìm dao động tổng hợp $x(t) = x_1(t) + x_2(t)$ và sử dụng công thức biến đổi tổng thành tích để tìm biên độ và pha ban đầu của dao động tổng hợp này

Lời giải

$$\begin{aligned}x(t) &= x_1(t) + x_2(t) = 2\cos\left(\frac{\pi}{3}t + \frac{\pi}{6}\right) + 2\cos\left(\frac{\pi}{3}t - \frac{\pi}{3}\right) \\ &= 2\left[2\cos\left(\frac{\pi}{3}t - \frac{\pi}{12}\right)\cos\frac{\pi}{4}\right] = 2\sqrt{2}\cos\left(\frac{\pi}{3}t - \frac{\pi}{12}\right)\end{aligned}$$

Biên độ là $A = 2\sqrt{2}$, pha ban đầu là $\varphi = -\frac{\pi}{12}$

©. Dạng toán rèn luyện

♦ **Dạng 1: Câu trắc nghiệm nhiều phương án lựa chọn**

Câu 1: Tính $\sin 105^\circ$ ta được:

A. $\frac{\sqrt{6}-\sqrt{2}}{4}$.   B. $-\frac{\sqrt{6}-\sqrt{2}}{4}$.   C. $\frac{\sqrt{6}+\sqrt{2}}{4}$.   D. $-\frac{\sqrt{6}+\sqrt{2}}{4}$.

Lời giải

Chọn C

Có: $\sin 105^\circ = \sin(60^\circ + 45^\circ) = \sin 60^\circ \cdot \cos 45^\circ + \cos 60^\circ \cdot \sin 45^\circ$.

$$\Rightarrow \sin 105^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}.$$

Câu 2: Tính $\tan 105^\circ$ ta được:

A. $-(2+\sqrt{3})$.   B. $2+\sqrt{3}$.   C. $2-\sqrt{3}$.   D. $-(2-\sqrt{3})$.

Lời giải

Chọn A

$$\text{Cách 1: } \tan 105^\circ = \frac{\sin 105^\circ}{\cos 105^\circ} = \frac{\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}}{\frac{-\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4}} = -\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{\sqrt{6} - \sqrt{2}} = -(2 + \sqrt{3}).$$

$$\text{Cách 2: } \tan 105^\circ = \tan(45^\circ + 60^\circ) = \frac{\tan 45^\circ + \tan 60^\circ}{1 - \tan 45^\circ \tan 60^\circ} = \frac{1 + \sqrt{3}}{1 - \sqrt{3}} = -(2 + \sqrt{3}).$$

Câu 3: Rút gọn biểu thức: $\cos 54^\circ \cos 4^\circ - \cos 36^\circ \cos 86^\circ$, ta được:

- A. $\cos 50^\circ$.   B. $\cos 58^\circ$.   C. $\sin 50^\circ$.   D. $\sin 58^\circ$.

Lời giải

Chọn B

Ta có:

$$\cos 54^\circ \cos 4^\circ - \cos 36^\circ \cos 86^\circ = \cos 54^\circ \cos 4^\circ - \sin 54^\circ \sin 4^\circ = \cos(54^\circ + 4^\circ) = \cos 58^\circ$$

Câu 4: Rút gọn biểu thức $\cos(x + \frac{\pi}{4}) - \cos(x - \frac{\pi}{4})$ ta được

- A. $\sqrt{2} \sin x$.   B. $-\sqrt{2} \sin x$.   C. $\sqrt{2} \cos x$.   D. $-\sqrt{2} \cos x$.

Lời giải

Chọn B

$$\text{Ta có: } \cos(x + \frac{\pi}{4}) - \cos(x - \frac{\pi}{4}) = -2 \sin\left(\frac{x + \frac{\pi}{4} + x - \frac{\pi}{4}}{2}\right) \cdot \sin\left(\frac{x + \frac{\pi}{4} - x + \frac{\pi}{4}}{2}\right)$$

$$= -2 \sin x \cdot \sin \frac{\pi}{4} = -\sqrt{2} \sin x$$

Câu 5: Giá trị của biểu thức $\cos \frac{37\pi}{12}$ bằng

- A. $\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}$.   B. $\frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4}$.   C. $-\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}$.   D. $\frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{4}$.

Lời giải

Chọn C

$$\text{Ta có: } \cos \frac{37\pi}{12} = \cos\left(\frac{\pi}{2} + \frac{7\pi}{12} + 2\pi\right) = \cos\left(\frac{\pi}{2} + \frac{7\pi}{12}\right)$$

$$= \cos \frac{\pi}{2} \cos \frac{7\pi}{12} - \sin \frac{\pi}{2} \sin \frac{7\pi}{12} = -\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}$$

Câu 6: Biểu thức $M = \cos(-53^\circ) \cdot \sin(-337^\circ) + \sin(307^\circ) \cdot \sin(113^\circ)$ có giá trị bằng:

- A.** $-\frac{1}{2}$.   **B.** $\frac{1}{2}$.   **C.** $-\frac{\sqrt{3}}{2}$.   **D.** $\frac{\sqrt{3}}{2}$.

Lời giải

Chọn A

Ấn máy tính được đáp án A.

Câu 7: Rút gọn biểu thức: $\sin(a-17^\circ) \cdot \cos(a+13^\circ) - \sin(a+13^\circ) \cdot \cos(a-17^\circ)$,

ta được

- A.** $\sin 2a$.   **B.** $\cos 2a$.   **C.** $-\frac{1}{2}$.   **D.** $\frac{1}{2}$.

Lời giải

Chọn C

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sin(a-17^\circ) \cdot \cos(a+13^\circ) - \sin(a+13^\circ) \cdot \cos(a-17^\circ) &= \sin[(a-17^\circ) - (a+13^\circ)] \\ &= \sin(-30^\circ) = -\frac{1}{2}. \end{aligned}$$

Câu 8: Giá trị của biểu thức $\cos \frac{37\pi}{12}$ bằng

- A.** $\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}$.   **B.** $\frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4}$.   **C.** $-\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}$.   **D.** $\frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{4}$.

Lời giải

Chọn C

$$\begin{aligned} \cos \frac{37\pi}{12} &= \cos\left(2\pi + \pi + \frac{\pi}{12}\right) = \cos\left(\pi + \frac{\pi}{12}\right) = -\cos\left(\frac{\pi}{12}\right) = -\cos\left(\frac{\pi}{3} - \frac{\pi}{4}\right) \\ &= -\left(\cos \frac{\pi}{3} \cdot \cos \frac{\pi}{4} + \sin \frac{\pi}{3} \cdot \sin \frac{\pi}{4}\right) = -\frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}. \end{aligned}$$

Câu 9: Rút gọn biểu thức: $\cos(120^\circ - x) + \cos(120^\circ + x) - \cos x$ ta được kết quả là

- A.** 0.   **B.** $-\cos x$.   **C.** $-2\cos x$.   **D.** $\sin x - \cos x$.

Lời giải

Chọn C

$$\begin{aligned} \cos(120^\circ - x) + \cos(120^\circ + x) - \cos x &= -\frac{1}{2}\cos x + \frac{\sqrt{3}}{2}\sin x - \frac{1}{2}\cos x + \frac{\sqrt{3}}{2}\sin x - \cos x \\ &= -2\cos x. \end{aligned}$$

Câu 10: Khẳng định nào dưới đây **SAI**?

- A.** $2\sin^2 a = 1 - \cos 2a$.   **B.** $\cos 2a = 2\cos a - 1$.
C. $\sin 2a = 2\sin a \cos a$.   **D.** $\sin(a+b) = \sin a \cos b + \sin b \cos a$.

Lời giải

Chọn B

Có $\cos 2a = 2\cos^2 a - 1$ nên **Chọn B** sai.

Câu 11: Gọi $M = \cos^4 15^\circ - \sin^4 15^\circ$ thì:

- A. $M = 1$.   B. $M = \frac{\sqrt{3}}{2}$.   C. $M = \frac{1}{4}$.   D. $M = 0$.

Lời giải

Chọn B

$$\begin{aligned} M &= \cos^4 15^\circ - \sin^4 15^\circ = (\cos^2 15^\circ)^2 - (\sin^2 15^\circ)^2 = (\cos^2 15^\circ - \sin^2 15^\circ)(\cos^2 15^\circ + \sin^2 15^\circ) \\ &= \cos^2 15^\circ - \sin^2 15^\circ = \cos(2 \cdot 15^\circ) = \cos 30^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}. \end{aligned}$$

Câu 12: Giá trị đúng của $\cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{6\pi}{7}$ bằng

- A. $\frac{1}{2}$.   B. $-\frac{1}{2}$.   C. $\frac{1}{4}$.   D. $-\frac{1}{4}$.

Lời giải

Chọn B

Sử dụng máy tính dễ dàng có được đáp án B.

Câu 13: Cho hai góc nhọn a và b . Biết $\cos a = \frac{1}{3}$, $\cos b = \frac{1}{4}$.

Giá trị $\cos(a+b) \cdot \cos(a-b)$ bằng

- A. $-\frac{113}{144}$.   B. $-\frac{115}{144}$.   C. $-\frac{117}{144}$.   D. $-\frac{119}{144}$.

Lời giải

Chọn D

Ta có :

$$\cos(a+b) \cdot \cos(a-b) = \frac{1}{2}(\cos 2a + \cos 2b) = \cos^2 a + \cos^2 b - 1 = \left(\frac{1}{3}\right)^2 + \left(\frac{1}{4}\right)^2 - 1 = -\frac{119}{144}$$

Câu 14: Nếu biết $\sin a = \frac{8}{17}$, $\tan b = \frac{5}{12}$ và a, b đều là các góc nhọn và dương thì $\sin(a-b)$ là:

- A. $\frac{20}{220}$.   B. $-\frac{20}{220}$.   C. $\frac{21}{221}$.   D. $\frac{22}{221}$.

Lời giải

Chọn C

Ta có a, b đều là các góc nhọn và dương.

$$\sin a = \frac{8}{17} \Rightarrow \cos a = \sqrt{1 - \frac{64}{289}} = \frac{15}{17}.$$

$$\tan b = \frac{5}{12} \Rightarrow \cos b = \frac{1}{\sqrt{1 + \frac{25}{144}}} = \frac{12}{13} \Rightarrow \sin b = \tan b \cdot \cos b = \frac{5}{13}.$$

$$\Rightarrow \sin(a-b) = \frac{8}{17} \cdot \frac{12}{13} - \frac{15}{17} \cdot \frac{5}{13} = \frac{21}{221}.$$

Câu 15: Nếu $\tan x = 0.5$; $\sin y = \frac{3}{5}$ ($0 < y < 90^\circ$) thì $\tan(x+y)$ bằng:

- A. 2.   B. 3.   C. 4.   D. 5.

Lời giải

Chọn A

$$\tan x = 0.5 = \frac{1}{2}, \sin y = \frac{3}{5} \text{ (} 0 < y < 90^\circ \text{)} \Rightarrow \cos y = \frac{4}{5} \Rightarrow \tan y = \frac{3}{4}.$$

$$\tan(x+y) = \frac{\tan x + \tan y}{1 - \tan x \cdot \tan y} = \frac{\frac{1}{2} + \frac{3}{4}}{1 - \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{4}} = 2.$$

Câu 16: Gọi $M = \tan x - \tan y$ thì:

- A. $M = \tan(x-y)$.   B. $M = \frac{\sin(x+y)}{\cos x \cdot \cos y}$.
 C. $M = \frac{\sin(x-y)}{\cos x \cdot \cos y}$.   D. $M = \frac{\tan x - \tan y}{1 + \tan x \cdot \tan y}$.

Lời giải

Chọn C

$$\text{Ta có: } M = \tan x - \tan y = \frac{\sin x}{\cos x} - \frac{\sin y}{\cos y} = \frac{\sin x \cos y - \cos x \sin y}{\cos x \cos y} = \frac{\sin(x-y)}{\cos x \cos y}.$$

Câu 17: Gọi $M = \cos(a+b) \cdot \cos(a-b) - \sin(a+b) \cdot \sin(a-b)$ thì:

A. $M = 1 - 2\cos^2 a$.

B. $M = 1 - 2\sin^2 a$.

C. $M = \cos 4a$.

D. $M = \sin 4a$.

Lời giải

Chọn B

Ta có: $M = \cos(a+b) \cdot \cos(a-b) - \sin(a+b) \cdot \sin(a-b)$.

$$= \cos(a+b+a-b) = \cos 2a = 1 - 2\sin^2 a.$$

Câu 18: Nếu $\sin x + \cos x = \frac{1}{2}$ thì $\sin 2x$ bằng

A. $\frac{3}{4}$

B. $\frac{3}{8}$

C. $\frac{\sqrt{2}}{2}$

D. $\frac{-3}{4}$

Lời giải

Chọn D

Ta có $\sin x + \cos x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \sin^2 x + 2\sin x \cos x + \cos^2 x = \frac{1}{4} \Leftrightarrow \sin 2x = \frac{-3}{4}$

Câu 19: Biết $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$ và $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$. Giá trị của $P = \cos\left(2\alpha - \frac{\pi}{3}\right)$ là

A. $P = 0$.

B. $P = -1$.

C. $P = \frac{1}{2}$.

D. $P = -\frac{\sqrt{3}}{2}$.

Lời giải

Chọn B

Ta có $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2} \Rightarrow \cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \frac{3}{4} = \frac{1}{4} \Leftrightarrow \cos \alpha = \pm \frac{1}{2}$.

Từ $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi \Rightarrow \cos \alpha < 0$ nên $\cos \alpha = -\frac{1}{2}$.

Do đó $P = \cos\left(2\alpha - \frac{\pi}{3}\right) = \cos 2\alpha \cos \frac{\pi}{3} + \sin 2\alpha \sin \frac{\pi}{3}$

$$= (2\cos^2 \alpha - 1) \cdot \frac{1}{2} + 2\sin \alpha \cos \alpha \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \cos^2 \alpha - \frac{1}{2} + \sqrt{3} \sin \alpha \cos \alpha = -1.$$

Câu 20: Biểu thức $\frac{1 + \sin 4\alpha - \cos 4\alpha}{1 + \sin 4\alpha + \cos 4\alpha}$ có kết quả rút gọn bằng:

A. $\sin 2\alpha$.

B. $\cos 2\alpha$.

C. $\tan 2\alpha$.

D. $\cot 2\alpha$.

Lời giải

Chọn C

$$\frac{1 + \sin 4\alpha - \cos 4\alpha}{1 + \sin 4\alpha + \cos 4\alpha} = \frac{2 \sin^2 2\alpha + 2 \sin 2\alpha \cos 2\alpha}{2 \cos^2 2\alpha + 2 \sin 2\alpha \cos 2\alpha} = \frac{2 \sin 2\alpha (\sin 2\alpha + \cos 2\alpha)}{2 \cos 2\alpha (\sin 2\alpha + \cos 2\alpha)} = \tan 2\alpha.$$

Câu 21: Biểu thức $\frac{3 - 4 \cos 2\alpha + \cos 4\alpha}{3 + 4 \cos 2\alpha + \cos 4\alpha}$ có kết quả rút gọn bằng:

- A. $-\tan^4 \alpha$.   B. $\tan^4 \alpha$.   C. $-\cot^4 \alpha$.   D. $\cot^4 \alpha$.

Lời giải

Chọn B

$$\begin{aligned} \frac{3 - 4 \cos 2\alpha + \cos 4\alpha}{3 + 4 \cos 2\alpha + \cos 4\alpha} &= \frac{3 - 4(1 - 2 \sin^2 \alpha) + 2(1 - 2 \sin^2 \alpha)^2 - 1}{3 + 4(2 \cos^2 \alpha - 1) + 2(2 \cos^2 \alpha - 1)^2 - 1} \\ &= \frac{8 \sin^2 \alpha - 8 \sin^4 \alpha + 8 \sin^4 \alpha}{8 \cos^2 \alpha - 8 \cos^2 \alpha + 8 \cos^4 \alpha} = \tan^4 \alpha. \end{aligned}$$

Câu 22: Khi $\alpha = \frac{\pi}{6}$ thì biểu thức $\frac{\sin^2 2\alpha + 4 \sin^4 \alpha - 4 \sin^2 \alpha \cdot \cos^2 \alpha}{4 - \sin^2 2\alpha - 4 \sin^2 \alpha}$ có giá trị bằng.

- A. $\frac{1}{3}$.   B. $\frac{1}{6}$.   C. $\frac{1}{9}$.   D. $\frac{1}{12}$.

Lời giải

Chọn C

$$\begin{aligned} \frac{\sin^2 2\alpha + 4 \sin^4 \alpha - 4 \sin^2 \alpha \cdot \cos^2 \alpha}{4 - \sin^2 2\alpha - 4 \sin^2 \alpha} &= \frac{4 \sin^4 \alpha}{4(1 - \sin^2 \alpha) - 4 \sin^2 \alpha \cdot \cos^2 \alpha} \\ &= \frac{\sin^4 \alpha}{\cos^2 \alpha (1 - \sin^2 \alpha)} = \frac{\sin^4 \alpha}{\cos^4 \alpha} = \tan^4 \alpha \Rightarrow \text{BT} = \tan^4 \left(\frac{\pi}{6} \right) = \frac{1}{9}. \end{aligned}$$

Câu 23: Nếu $\tan \frac{x}{2} = \frac{a}{b}$ thì biểu thức $a \sin x + b \cos x$ bằng:

- A. a .   B. b .   C. $\frac{a+b}{a}$.   D. $\frac{a+b}{b}$.

Lời giải

Chọn B

$$\text{Đặt } t = \tan \frac{x}{2} = \frac{a}{b} \text{ nên } \sin x = \frac{2t}{1+t^2} = \frac{2 \frac{a}{b}}{1 + \frac{a^2}{b^2}} = \frac{2ab}{a^2 + b^2}, \quad \cos x = \frac{1-t^2}{1+t^2} = \frac{1 - \frac{a^2}{b^2}}{1 + \frac{a^2}{b^2}} = \frac{b^2 - a^2}{a^2 + b^2}.$$

$$\text{Vậy } a \sin x + b \cos x = \frac{2a^2b}{a^2 + b^2} + \frac{b^3 - a^2b}{a^2 + b^2} = b.$$

Câu 24: Nếu $\tan \frac{x}{2} = \frac{1}{2}$ thì giá trị của biểu thức $\frac{\sin x}{2-3\cos x}$ bằng.

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Lời giải

Chọn D

$$\text{Đặt } t = \tan \frac{x}{2} = \frac{1}{2} \text{ nên } \sin x = \frac{2t}{1+t^2} = \frac{2 \cdot \frac{1}{2}}{1+\frac{1}{4}} = \frac{4}{5}, \cos x = \frac{1-t^2}{1+t^2} = \frac{1-\frac{1}{4}}{1+\frac{1}{4}} = \frac{3}{5}.$$

$$\text{Vậy } \frac{\sin x}{2-3\cos x} = \frac{\frac{4}{5}}{2-\frac{9}{5}} = 4.$$

Câu 25: Biết $\sin x = \frac{1}{3}$ và $90^\circ < x < 180^\circ$ thì biểu thức $\frac{1+\sin 2x+\cos 2x}{1+\sin 2x-\cos 2x}$ có giá trị bằng:

- A. $2\sqrt{2}$.   B. $\frac{1}{2\sqrt{2}}$.   C. $-2\sqrt{2}$.   D. $\frac{-1}{2\sqrt{2}}$.

Lời giải

Chọn C

Ta có: $\sin x = \frac{1}{3}$ và $90^\circ < x < 180^\circ$.

$$\Rightarrow \cos x = \frac{-2\sqrt{2}}{3}, \sin 2x = 2 \cdot \sin x \cdot \cos x = \frac{-4\sqrt{2}}{9}, \cos 2x = 1 - 2\sin^2 x = \frac{7}{9}.$$

$$\text{thay vào biểu thức ta được: } \frac{1+\sin 2x+\cos 2x}{1+\sin 2x-\cos 2x} = \frac{1-\frac{4\sqrt{2}}{9}+\frac{7}{9}}{1-\frac{4\sqrt{2}}{9}-\frac{7}{9}} = -2\sqrt{2}.$$

Câu 26: Rút gọn biểu thức $P = \cos(120^\circ + x) + \cos(120^\circ - x) - \cos x$ ta được kết quả là:

- A. 0.   B. $-\cos x$.   C. $-2\cos x$.   D. $\sin x - \cos x$.

Lời giải

Chọn C

Ta có: $P = 2\cos 120^\circ \cos x - \cos x = -\cos x - \cos x = -2\cos x$.

Câu 27: Tích số $\cos 10^\circ \cdot \cos 30^\circ \cdot \cos 50^\circ \cdot \cos 70^\circ$ bằng

- A. $\frac{1}{16}$.   B. $\frac{1}{8}$.   C. $\frac{3}{16}$.   D. $\frac{1}{4}$.

Lời giải

Chọn C

$$\begin{aligned} \cos 10^\circ \cdot \cos 30^\circ \cdot \cos 50^\circ \cdot \cos 70^\circ &= \cos 10^\circ \cdot \cos 30^\circ \cdot \frac{1}{2} (\cos 120^\circ + \cos 20^\circ) \\ &= \frac{\sqrt{3}}{4} \left(-\frac{\cos 10^\circ}{2} + \frac{\cos 30^\circ + \cos 10^\circ}{2} \right) = \frac{\sqrt{3}}{4} \cdot \frac{1}{4} = \frac{\sqrt{3}}{16}. \end{aligned}$$

Câu 28: Cho biểu thức $A = \sin^2(a+b) - \sin^2 a - \sin^2 b$. Hãy chọn kết quả đúng

- A.** $A = 2 \cos a \cdot \sin b \cdot \sin(a+b)$.   **B.** $A = 2 \sin a \cdot \cos b \cdot \cos(a+b)$.
C. $A = 2 \cos a \cdot \cos b \cdot \cos(a+b)$.   **D.** $A = 2 \sin a \cdot \sin b \cdot \cos(a+b)$.

Lời giải**Chọn D**

Ta có :

$$\begin{aligned} A &= \sin^2(a+b) - \sin^2 a - \sin^2 b = \sin^2(a+b) - \frac{1 - \cos 2a}{2} - \frac{1 - \cos 2b}{2} \\ &= \sin^2(a+b) - 1 + \frac{1}{2}(\cos 2a + \cos 2b) = -\cos^2(a+b) + \cos(a+b)\cos(a-b) \\ &= \cos(a+b)[\cos(a-b) - \cos(a+b)] = 2 \sin a \sin b \cos(a+b). \end{aligned}$$

Câu 29: Cho $M = 5 - 2 \sin^2 x$. Khi đó giá trị lớn nhất của M là

- A.** 3.   **B.** 5.   **C.** 6.   **D.** 7.

Lời giải**Chọn B**

Ta có: $0 \leq \sin^2 x \leq 1, \forall x \in R \Leftrightarrow 0 \geq -2 \sin^2 x \geq -2, \forall x \in R \Leftrightarrow 5 \geq 5 - 2 \sin^2 x \geq 3, \forall x \in R$

Giá trị lớn nhất là 5.

Câu 30: Giá trị lớn nhất của biểu thức $M = 7 \cos^2 x - 2 \sin^2 x$ là

- A.** -2.   **B.** 5.   **C.** 7.   **D.** 16.

Lời giải**Chọn C**

$$M = 7(1 - \sin^2 x) - 2 \sin^2 x = 7 - 9 \sin^2 x$$

Ta có: $0 \leq \sin^2 x \leq 1$

$$\Leftrightarrow 0 \geq -9 \sin^2 x \geq -9, \forall x \in R$$

$$\Leftrightarrow 7 \geq 7 - 2 \sin^2 x \geq -2.$$

Giá trị lớn nhất là 7.

Câu 31: Cho $M = 6 \cos^2 x + 5 \sin^2 x$. Khi đó giá trị lớn nhất của M là

- A. 1.   B. 5.   C. 6.   D. 11.

Lời giải

Chọn C

$$M = 6(1 - \sin^2 x) + 5 \sin^2 x = 6 - \sin^2 x$$

Ta có: $0 \leq \sin^2 x \leq 1, \forall x \in R$

$$\Leftrightarrow 0 \geq -\sin^2 x \geq -1, \forall x \in R$$

$$\Leftrightarrow 6 \geq 6 - \sin^2 x \geq 5, \forall x \in R.$$

Giá trị lớn nhất là 6.

Câu 32: Biết A, B, C là các góc của tam giác ABC , khi đó.

- A. $\sin C = -\sin(A+B)$.   B. $\cos C = \cos(A+B)$.
C. $\tan C = \tan(A+B)$.   D. $\cot C = -\cot(A+B)$.

Lời giải

Chọn D

Vì A, B, C là các góc của tam giác ABC nên $A+B+C = 180^\circ \Rightarrow C = 180^\circ - (A+B)$.

Do đó C và $(A+B)$ là 2 góc bù nhau.

$$\Rightarrow \sin C = \sin(A+B); \cos C = -\cos(a+b); \tan C = -\tan(A+B); \cot C = \cot(A+B).$$

Câu 33: Biết A, B, C là các góc của tam giác ABC , khi đó.

- A. $\cos\left(\frac{A+B}{2}\right) = \cos\frac{C}{2}$.   B. $\cos\left(\frac{A+B}{2}\right) = -\cos\frac{C}{2}$.
C. $\tan\left(\frac{A+B}{2}\right) = \cot\frac{C}{2}$.   D. $\cot\left(\frac{A+B}{2}\right) = \cot\frac{C}{2}$.

Lời giải

Chọn C

Vì A, B, C là các góc của tam giác ABC nên $A+B+C = 180^\circ \Rightarrow C = 180^\circ - (A+B)$.

$$\Rightarrow \frac{C}{2} = 90^\circ - \frac{A+B}{2}. \text{ Do đó } \frac{C}{2} \text{ và } \frac{A+B}{2} \text{ là 2 góc phụ nhau.}$$

$$\Rightarrow \sin \frac{C}{2} = \cos \frac{A+B}{2}; \cos \frac{C}{2} = \sin \frac{A+B}{2}; \tan \frac{C}{2} = \cot \frac{A+B}{2}; \cot \frac{C}{2} = \tan \frac{A+B}{2}.$$

Câu 34: Biết $\cot x = \frac{3}{4}, \cot y = \frac{1}{7}$, x, y đều là góc dương, nhọn thì:

A. $x + y = \frac{\pi}{4}$.   B. $x + y = \frac{2\pi}{3}$.   C. $x + y = \frac{3\pi}{4}$.   D. $x + y = \frac{5\pi}{6}$

Lời giải

Chọn C

$$\cot x = \frac{3}{4} \Rightarrow \tan x = \frac{4}{3}; \cot y = \frac{1}{7} \Rightarrow \tan y = 7. t = \tan \frac{x}{2} = 2.$$

Câu 35: Nếu biết $\begin{cases} \tan a + \tan b = 2 \\ \tan(a+b) = 4 \end{cases}$ thì các giá trị của $\tan a, \tan b$ bằng:

A. $\frac{1}{3}, \frac{5}{3}$ hoặc ngược lại.   B. $\frac{1}{2}, \frac{3}{2}$ hoặc ngược lại.
C. $1 - \frac{\sqrt{3}}{2}, 1 + \frac{\sqrt{3}}{2}$ hoặc ngược lại.   D. $1 - \frac{\sqrt{2}}{2}, 1 + \frac{\sqrt{2}}{2}$ hoặc ngược lại.

Lời giải

Chọn D

$$\text{Ta có } \begin{cases} \tan a + \tan b = 2 \\ \tan(a+b) = 4 \end{cases}.$$

$$\text{từ } \tan(a+b) = 4 \Leftrightarrow \frac{\tan a + \tan b}{1 - \tan a \cdot \tan b} = 4 \Rightarrow 2 = 4 - 4 \tan a \cdot \tan b \Rightarrow \tan a \cdot \tan b = \frac{1}{2}.$$

$$\Rightarrow \tan a, \tan b \text{ theo thứ tự là nghiệm của phương trình } X^2 - 2X + \frac{1}{2} = 0.$$

$$\Rightarrow \tan a = 1 - \frac{\sqrt{2}}{2}, \tan b = 1 + \frac{\sqrt{2}}{2} \text{ hoặc ngược lại.}$$

Câu 36: Hãy xác định hệ thức sai:

A. $\sin x \cdot \cos^3 x - \cos x \sin^3 x = \frac{\sin 4x}{4}$.

B. $\sin^4 x + \cos^4 x = \frac{3 + \cos 4x}{4}$.

$$\text{C. } \frac{1 + \sin x}{\cos x} = \cot\left(\frac{\pi}{4} + \frac{x}{2}\right).$$

$$\text{D. } \cot^2 x + \tan^2 x = \frac{2 \cos 4x + 6}{1 - \cos 4x}.$$

Lời giải

Chọn C

$$\text{A. } \sin x \cdot \cos^3 x - \cos x \sin^3 x = \sin x \cdot \cos x (\cos^2 x - \sin^2 x) = \frac{1}{2} \sin 2x \cdot \cos 2x = \frac{\sin 4x}{4}.$$

$$\text{B. } \sin^4 x + \cos^4 x = 1 - 2 \sin^2 x \cos^2 x = 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2x = 1 - \frac{1}{2} \left(\frac{1 - \cos 4x}{2}\right) = \frac{3 + \cos 4x}{4}.$$

$$\text{C. } \frac{1 + \sin x}{\cos x} = \frac{1 - \cos\left(\frac{\pi}{2} + x\right)}{\sin\left(\frac{\pi}{2} + x\right)} = \frac{2 \sin^2\left(\frac{\pi}{4} + \frac{x}{2}\right)}{2 \sin\left(\frac{\pi}{2} + x\right) \cos\left(\frac{\pi}{4} + \frac{x}{2}\right)} = \tan\left(\frac{\pi}{4} + \frac{x}{2}\right).$$

$$\text{D. } \cot^2 x + \tan^2 x = \frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} + \frac{\sin^2 x}{\cos^2 x} = \frac{\cos^4 x + \sin^4 x}{\cos^2 x \cdot \sin^2 x} = \frac{\frac{3 + \cos 4x}{4}}{\frac{1 - \cos 4x}{8}} = \frac{2 \cos 4x + 6}{1 - \cos 4x}.$$

Câu 37: Trong các hệ thức sau, hệ thức nào sai?

$$\text{A. } \frac{\cos 2x}{1 + \sin 2x} = \frac{1 - \tan x}{1 + \tan x}.$$

$$\text{B. } 4 \sin a \cdot \cos a (1 - 2 \sin^2 a) = \sin 4a.$$

$$\text{C. } \cos 4a = 8 \cos^4 a - 8 \cos^2 a + 1. \quad \text{D. } \cos 4a - 4 \cos 2a + 3 = 8 \cos^4 a.$$

Lời giải

Chọn D

$$\text{A. } \frac{\cos 2x}{1 + \sin 2x} = \frac{\cos^2 x - \sin^2 x}{(\sin x + \cos x)^2} = \frac{(\cos x - \sin x)(\sin x + \cos x)}{(\sin x + \cos x)^2} = \frac{\cos x - \sin x}{\sin x + \cos x} = \frac{1 - \tan x}{1 + \tan x}.$$

$$\text{B. } 4 \sin a \cdot \cos a (1 - 2 \sin^2 a) = 2 \sin 2a \cdot \cos 2a = \sin 4a.$$

$$\text{C. } \cos 4a = 2 \cos^2 2a - 1 = 2(2 \cos^2 a - 1)^2 - 1 = 8 \cos^4 a - 8 \cos^2 a + 1.$$

$$\text{D. } \cos 4a - 4 \cos 2a + 3 = 2(1 - 2 \sin^2 a)^2 - 1 - 4(1 - 2 \sin^2 a) + 3 = 8 \sin^4 a.$$

Câu 38: Nếu $\sin \alpha = \frac{4}{5}$ thì giá trị của $\cos 4\alpha$ là:

$$\text{A. } \frac{527}{625}.$$

$$\text{B. } -\frac{527}{625}.$$

$$\text{C. } \frac{524}{625}.$$

$$\text{D. } -\frac{524}{625}.$$

Lời giải

Chọn B

$$\sin \alpha = \frac{4}{5} \Rightarrow \cos 2\alpha = 1 - 2\left(\frac{4}{5}\right)^2 = \frac{-7}{25} \Rightarrow \cos 4\alpha = 2\cos^2 2\alpha - 1 = 2\frac{49}{625} - 1 = \frac{98 - 625}{625} = \frac{-527}{625}.$$

Câu 39: Nếu $\sin a - \cos a = \frac{1}{5}$ ($135^\circ < a < 180^\circ$) thì giá trị đúng của $\tan 2a$ là:

- A. $-\frac{20}{7}$.   B. $\frac{20}{7}$.   C. $\frac{24}{7}$.   D. $-\frac{24}{7}$.

Lời giải

Chọn C

$$\sin a - \cos a = \frac{1}{5} \Rightarrow 1 - \sin 2a = \frac{1}{25} \Rightarrow \sin 2a = \frac{24}{25} \Rightarrow \cos 2a = \sqrt{1 - \frac{576}{625}} = \frac{7}{25} \Rightarrow \tan 2a = \frac{24}{7}.$$

Câu 40: Trong các mệnh đề sau. Mệnh đề nào *sai*.

A. $4 \sin \frac{\alpha}{2} \cdot \cos \left(30^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) \cdot \sin \left(60^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) = \sin \frac{3\alpha}{2}$.

B. $\cos 10^\circ \cdot \cos 30^\circ \cdot \cos 50^\circ \cdot \cos 70^\circ = \frac{\sqrt{3}}{16}$.

C. $4 \sin \frac{a}{3} \cdot \sin \frac{\pi+a}{3} \cdot \sin \frac{\pi-a}{3} = \sin a$.

D. $4 \cos \frac{a}{3} \cdot \cos \frac{\pi+a}{3} \cdot \cos \frac{\pi-a}{3} = \cos a$.

Lời giải

Chọn B

A. $4 \sin \frac{\alpha}{2} \cdot \cos \left(30^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) \cdot \sin \left(60^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) = 2 \left[\sin 30^\circ + \sin \left(\alpha - 30^\circ\right) \right] \cdot \sin \left(60^\circ - \frac{\alpha}{2}\right)$
 $= \sin \left(60^\circ - \frac{\alpha}{2}\right) + \cos \left(\frac{3\alpha}{2} - 90^\circ\right) - \cos \left(\frac{\alpha}{2} + 30^\circ\right) = \cos \left(90^\circ - \frac{3\alpha}{2}\right) = \sin \frac{3\alpha}{2}$.

B. $\cos 10^\circ \cdot \cos 30^\circ \cdot \cos 50^\circ \cdot \cos 70^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2} \cos 70^\circ \cdot \cos 50^\circ \cdot \cos 10^\circ$
 $= \frac{\sqrt{3}}{4} [\cos 120^\circ + \cos 20^\circ] \cdot \cos 10^\circ = \frac{\sqrt{3}}{4} \cdot \left[-\frac{1}{2} + \cos 20^\circ\right] \cdot \cos 10^\circ$
 $= \frac{-\sqrt{3}}{8} \cdot \cos 10^\circ + \frac{\sqrt{3}}{8} \cos 30^\circ + \frac{\sqrt{3}}{10} \cos 10^\circ = \frac{\sqrt{3}}{8} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{3}{16}$.

C. $4 \sin \frac{a}{3} \cdot \sin \frac{\pi+a}{3} \cdot \sin \frac{\pi-a}{3} = 2 \sin \frac{a}{3} \left[\cos \frac{2a}{3} - \cos \frac{2\pi}{3} \right]$.

$$= 2 \cos \frac{2a}{3} \cdot \sin \frac{a}{3} + \sin \frac{a}{3} = \sin a - \sin \frac{a}{3} + \sin \frac{a}{3} = \sin a.$$

$$\text{D. } 4 \cos \frac{a}{3} \cdot \cos \frac{\pi+a}{3} \cdot \cos \frac{\pi-a}{3} = 2 \cos \frac{a}{3} \left[\cos \frac{2\pi}{3} + \cos \frac{2a}{3} \right].$$

$$= -\cos \frac{a}{3} + 2 \cos \frac{2a}{3} \cdot \cos \frac{a}{3} = -\cos \frac{a}{3} + \cos a + \cos \frac{a}{3} = \cos a.$$

Chỉ có B sai.

Câu 41: Trong các hệ thức sau, hệ thức nào **sai**?

$$\text{A. } \sin \left(x + \frac{\pi}{6} \right) \cdot \cos \left(x - \frac{\pi}{6} \right) = \frac{2 \sin 2x + \sqrt{3}}{4}.$$

$$\text{B. } \sin \frac{\pi}{5} \cdot \sin \frac{2\pi}{5} = \frac{1}{2} \left(\cos \frac{\pi}{5} + \cos \frac{2\pi}{5} \right).$$

$$\text{C. } \sin \left(x + \frac{\pi}{6} \right) \cdot \sin \left(x - \frac{\pi}{6} \right) \cdot \cos 2x = \frac{1}{4} \cos 2x - \frac{1}{8} \cos 4x - \frac{1}{8}.$$

$$\text{D. } 8 \cos x \cdot \sin 2x \cdot \sin 3x = 2(\cos 2x - \cos 4x - \cos 6x + 1).$$

Lời giải

Chọn C

$$\text{C. } \sin \left(x + \frac{\pi}{6} \right) \cdot \sin \left(x - \frac{\pi}{6} \right) \cdot \cos 2x = \frac{1}{2} \left(\cos \frac{\pi}{3} - \cos 2x \right) \cos 2x.$$

$$= \frac{1}{4} \cos 2x - \frac{1}{2} \cos^2 2x = \frac{1}{4} \cos 2x - \frac{1}{4} \cos 4x - \frac{1}{4}.$$

Câu 42: Trong các hệ thức sau, hệ thức nào **sai**?

$$\text{A. } 3 + 4 \cos^2 x = 4 \sin(x - 60^\circ) \cdot \sin(x + 60^\circ).$$

$$\text{B. } \sin^2 x - 3 = 4 \cos(x + 30^\circ) \cdot \cos(x + 150^\circ).$$

$$\text{C. } 3 - \cot^2 x = \frac{4 \sin \left(2x - \frac{\pi}{6} \right) \cdot \sin \left(2x + \frac{\pi}{6} \right)}{\cos^2 x}.$$

$$\text{D. } \tan^2 a - \tan^2 b = \frac{\sin(a+b) \cdot \sin(a-b)}{\cos^2 a \cdot \cos^2 b}.$$

Lời giải

Chọn A

$$\begin{aligned} \text{A. } 3 + 4\cos^2 x &= 3 - 2(1 + \cos 2x) = 1 - 2\cos 2x = 2\left(\frac{1}{2} - \cos 2x\right) = 2(\cos 60^\circ - \cos 2x) \\ &= -4\sin(30^\circ + x) \cdot \sin(30^\circ - x) = 4\sin(x + 30^\circ) \cdot \sin(x - 30^\circ). \end{aligned}$$

Câu 43: Biểu thức $\sin^2 x + \sin^2\left(\frac{2\pi}{3} + x\right) + \sin^2\left(\frac{2\pi}{3} - x\right)$ không phụ thuộc vào x và có kết quả rút gọn bằng:

A. $\frac{2}{3}$.   B. $\frac{3}{2}$.   C. $\frac{3}{4}$.   D. $\frac{4}{3}$.

Lời giải

Chọn B

$$\begin{aligned} &\sin^2 x + \sin^2\left(\frac{2\pi}{3} + x\right) + \sin^2\left(\frac{2\pi}{3} - x\right) \\ &= \sin^2 x + \left(\sin \frac{2\pi}{3} \cdot \cos x + \cos \frac{2\pi}{3} \cdot \sin x\right)^2 + \left(\sin \frac{2\pi}{3} \cdot \cos x - \cos \frac{2\pi}{3} \cdot \sin x\right)^2 \\ &= \sin^2 x + 2\sin^2 \frac{2\pi}{3} \cdot \cos^2 x + 2\cos^2 \frac{2\pi}{3} \cdot \sin^2 x \\ &= \sin^2 x + 2 \cdot \frac{3}{4} \cdot \cos^2 x + 2 \cdot \frac{1}{4} \sin^2 x = \frac{3}{2}(\sin^2 x + \cos^2 x) = \frac{3}{2} \end{aligned}$$

Câu 44: Nếu biết $\tan \alpha = \frac{1}{2}$ ($0 < \alpha < 90^\circ$), $\tan b = -\frac{1}{3}$ ($90^\circ < b < 180^\circ$) thì $\cos(2a - b)$ có giá trị đúng bằng:

A. $-\frac{\sqrt{10}}{10}$.   B. $\frac{\sqrt{10}}{10}$.   C. $-\frac{\sqrt{5}}{5}$.   D. $\frac{\sqrt{5}}{5}$.

Lời giải

Chọn A

$$\begin{aligned} \tan \alpha = \frac{1}{2} &\Rightarrow \cos 2\alpha = \frac{1 - \frac{1}{4}}{1 + \frac{1}{4}} = \frac{3}{5} \Rightarrow \sin 2\alpha = \frac{4}{5} \\ \tan b = -\frac{1}{3} \quad (90^\circ < b < 180^\circ) &\Rightarrow \cos b = \frac{-4}{\sqrt{1 + (-\frac{1}{3})^2}} = \frac{-3}{\sqrt{10}} \\ \Rightarrow \sin b = \tan b \cdot \cos b &= \frac{-1}{3} \cdot \frac{-3}{\sqrt{10}} = \frac{1}{\sqrt{10}} \\ \Rightarrow \cos(2a - b) = \cos 2a \cos b + \sin 2a \sin b &= \frac{3}{5} \cdot \frac{-3}{\sqrt{10}} + \frac{4}{5} \cdot \frac{1}{\sqrt{10}} = \frac{-1}{\sqrt{10}} \end{aligned}$$

Câu 45: Cho $M = 3\sin x + 4\cos x$. Chọn khẳng định đúng.

- A. $M \leq 5$.   B. $M > 5$.   C. $M \geq 5$.   D. $-5 \leq M \leq 5$.

Lời giải

Chọn D

$$M = 5 \left(\frac{3}{5} \sin x + \frac{4}{5} \cos x \right) = 5 \sin(x+a) \text{ với } \cos a = \frac{3}{5}; \sin a = \frac{4}{5}.$$

Ta có: $-1 \leq \sin(x+a) \leq 1$

$$\Leftrightarrow -5 \leq 5 \sin(x+a) \leq 5.$$

Câu 46: Giá trị lớn nhất của $M = \sin^4 x + \cos^4 x$ bằng

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Lời giải

Chọn A

$$\text{Ta có } M = 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2x$$

Vì $0 \leq \sin^2 x \leq 1$

$$\Leftrightarrow -\frac{1}{2} \leq -\frac{1}{2} \sin^2 2x \leq 0$$

$$\Leftrightarrow \frac{1}{2} \leq 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2x \leq 1.$$

Nên giá trị lớn nhất là 1.

Câu 47: Giá trị nhỏ nhất của $M = \sin^4 x + \cos^4 x$ là

- A. 0.   B. $\frac{1}{4}$.   C. $\frac{1}{2}$.   D. 1.

Lời giải

Chọn C

$$M = \sin^4 x + \cos^4 x = 1 - \frac{1}{2} \sin^2 2x \geq 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}.$$

Dấu bằng xảy ra khi $x = \frac{\pi}{4} + k \frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$.

Câu 48: Một tam giác ABC có các góc A, B, C thỏa mãn $\sin \frac{A}{2} \cos^3 \frac{B}{2} - \sin \frac{B}{2} \cos^3 \frac{A}{2} = 0$

thì tam giác đó có gì đặc biệt?

- A. Không có gì đặc biệt.   B. Tam giác đó vuông.

C. Tam giác đó đều.

D. Tam giác đó cân.

Lời giải

Chọn D

$$\text{Ta có } \sin \frac{A}{2} \cos^3 \frac{B}{2} - \sin \frac{B}{2} \cos^3 \frac{A}{2} = 0 \Leftrightarrow \frac{\sin \frac{A}{2}}{\cos^2 \frac{A}{2}} = \frac{\sin \frac{B}{2}}{\cos^3 \frac{B}{2}}.$$

$$\Leftrightarrow \tan \frac{A}{2} \left(1 + \tan^2 \frac{A}{2}\right) = \tan \frac{B}{2} \left(1 + \tan^2 \frac{B}{2}\right) \Leftrightarrow \tan \frac{A}{2} = \tan \frac{B}{2} \Leftrightarrow \frac{A}{2} = \frac{B}{2} \Leftrightarrow A = B.$$

♦ Dạng ②: Câu trắc nghiệm đúng, sai

Câu 1. Cho biết $\sin \alpha = \frac{1}{3}$ và $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$. Khi đó:

a) $\cos \alpha = -\frac{2\sqrt{2}}{3}$

b) $\sin 2\alpha = -\frac{4\sqrt{2}}{9}$

c) $\cos 2\alpha = \frac{7}{9}$

d) $\cot 2\alpha = \frac{7\sqrt{2}}{8}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Đúng	d) Sai
---------	---------	---------	--------

Vì $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$ nên $\cos \alpha < 0$.

$$\text{Ta có: } \cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \frac{1}{9} = \frac{8}{9} \Rightarrow \cos \alpha = -\frac{2\sqrt{2}}{3}$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha = 2 \cdot \frac{1}{3} \cdot \left(-\frac{2\sqrt{2}}{3}\right) = -\frac{4\sqrt{2}}{9}$$

$$\cos 2\alpha = 1 - 2\sin^2 \alpha = 1 - 2\left(\frac{1}{3}\right)^2 = \frac{7}{9}$$

$$\tan 2\alpha = \frac{\sin 2\alpha}{\cos 2\alpha} = -\frac{4\sqrt{2}}{7}; \cot 2\alpha = \frac{1}{\tan 2\alpha} = -\frac{7\sqrt{2}}{8}$$

Câu 2. Cho biết $\cos 2\alpha = -\frac{1}{4}$ và $\pi < \alpha < \frac{3\pi}{2}$. Khi đó:

a) $\sin \alpha < 0, \cos \alpha < 0$

$$\text{b) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{10}}{4}$$

$$\text{c) } \cos \alpha = \frac{\sqrt{6}}{4}$$

$$\text{d) } \cot \alpha = \frac{\sqrt{15}}{5}$$

Lời giải

a) Đúng	b) Sai	c) Sai	d) Đúng
----------------	---------------	---------------	----------------

Vì $\pi < \alpha < \frac{3\pi}{2}$ nên $\sin \alpha < 0, \cos \alpha < 0$.

$$\text{Ta có: } \cos 2\alpha = -\frac{1}{4} \Rightarrow 1 - 2\sin^2 \alpha = -\frac{1}{4} \Rightarrow \sin^2 \alpha = \frac{5}{8} \Rightarrow \sin \alpha = -\frac{\sqrt{10}}{4};$$

$$\cos \alpha = -\sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = -\sqrt{1 - \frac{10}{16}} = -\frac{\sqrt{6}}{4};$$

$$\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{\sqrt{15}}{3}$$

$$\cot \alpha = \frac{1}{\tan \alpha} = \frac{\sqrt{15}}{5}$$

Câu 3. Cho biết $\sin \alpha = \frac{3}{5}, \frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$. Khi đó:

$$\text{a) } \cos \alpha < 0$$

$$\text{b) } \cos \alpha = -\frac{4}{5}$$

$$\text{c) } \tan \alpha = \frac{3}{4}$$

$$\text{d) } \tan\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{48 - \sqrt{3}}{11}$$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
----------------	----------------	---------------	---------------

Vì $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi \Rightarrow \cos \alpha < 0$.

$$\text{Ta có } \cos \alpha = -\sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = -\frac{4}{5}$$

$$\Rightarrow \tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = -\frac{3}{4}.$$

$$\text{Ta có: } \tan\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{\tan \alpha + \tan \frac{\pi}{3}}{1 - \tan \alpha \tan \frac{\pi}{3}} = \frac{\tan \alpha + \sqrt{3}}{1 - \sqrt{3} \tan \alpha}.$$

$$\text{Suy ra: } \tan\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{-\frac{3}{4} + \sqrt{3}}{1 - \sqrt{3}\left(-\frac{3}{4}\right)} = \frac{-3 + 4\sqrt{3}}{4 + 3\sqrt{3}} = \frac{48 - 25\sqrt{3}}{11}.$$

Câu 4. Cho biết $\sin \alpha = -\frac{12}{13}$, $\frac{3\pi}{2} < \alpha < 2\pi$. Khi đó:

a) $\cos \alpha > 0$

b) $\cos \alpha = \frac{5}{13}$

c) $\tan \alpha = -\frac{12}{5}$

d) $\cos\left(\frac{\pi}{3} - \alpha\right) = \frac{5 - \sqrt{3}}{26}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Đúng	d) Sai
----------------	----------------	----------------	---------------

Ta có: $\cos\left(\frac{\pi}{3} - \alpha\right) = \cos\frac{\pi}{3}\cos\alpha + \sin\frac{\pi}{3}\sin\alpha$

$$= \frac{1}{2}\cos\alpha + \frac{\sqrt{3}}{2}\left(-\frac{12}{13}\right) = \frac{1}{2}\cos\alpha - \frac{6\sqrt{3}}{13}.$$

Vì $\frac{3\pi}{2} < \alpha < 2\pi \Rightarrow \cos \alpha > 0$.

Ta có $\cos \alpha = \sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = \frac{5}{13}$.

Suy ra: $\cos\left(\frac{\pi}{3} - \alpha\right) = \frac{1}{2} \cdot \frac{5}{13} - \frac{6\sqrt{3}}{13} = \frac{5 - 12\sqrt{3}}{26}$.

Câu 5. Cho biết $\sin x = \frac{1}{\sqrt{3}}$ và $0 < x < \frac{\pi}{2}$; khi đó:

a) $\cos x > 0$

b) $\cos x = \frac{\sqrt{6}}{3}$

c) $\tan x = \frac{\sqrt{3}}{3}$

d) $\cos\left(x + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{\sqrt{6} - 3}{8}$.

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
----------------	----------------	---------------	---------------

a) Vì $0 < x < \frac{\pi}{2}$ nên $\cos x > 0$.

$$\text{Ta có: } \sin x = \frac{1}{\sqrt{3}} \Rightarrow \cos x = \sqrt{1 - \sin^2 x} = \sqrt{1 - \frac{1}{3}} = \frac{\sqrt{6}}{3}.$$

$$\cos\left(x + \frac{\pi}{3}\right) = \cos x \cos \frac{\pi}{3} - \sin x \sin \frac{\pi}{3} = \frac{\sqrt{6}}{3} \cdot \frac{1}{2} - \frac{1}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{\sqrt{6} - 3}{6}.$$

Câu 6. Cho biết $\cos x = -\frac{12}{13}$ và $\pi < x < \frac{3\pi}{2}$; khi đó:

a) $\sin x > 0$

b) $\sin x = -\frac{5}{13}$

c) $\cot x = \frac{5}{12}$

d) $\sin\left(\frac{\pi}{3} - x\right) = \frac{5 - 12\sqrt{3}}{26}$

Lời giải

a) Sai	b) Đúng	c) Sai	d) Đúng
---------------	----------------	---------------	----------------

Vì $\pi < x < \frac{3\pi}{2}$ nên $\sin x < 0$.

$$\text{Ta có: } \cos x = -\frac{12}{13} \Rightarrow \sin x = -\sqrt{1 - \cos^2 x} = -\sqrt{1 - \left(-\frac{12}{13}\right)^2} = -\frac{5}{13}.$$

$$\sin\left(\frac{\pi}{3} - x\right) = \sin \frac{\pi}{3} \cos x - \cos \frac{\pi}{3} \sin x = \frac{\sqrt{3}}{2} \left(-\frac{12}{13}\right) - \frac{1}{2} \left(-\frac{5}{13}\right) = \frac{5 - 12\sqrt{3}}{26}$$

Câu 7. Cho biết $\tan x = \sqrt{2}$ và $0 < x < 90^\circ$. Khi đó:

a) $\cos x > 0$

b) $\cos x = \frac{\sqrt{3}}{3}$

c) $\sin x = \frac{\sqrt{6}}{3}$

d) $\cos(x - 30^\circ) = \frac{3 - \sqrt{6}}{6}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Đúng	d) Sai
----------------	----------------	----------------	---------------

Vì $0 < x < 90^\circ$ nên $\cos x > 0$.

Ta có: $\frac{1}{\cos^2 x} = 1 + \tan^2 x = 1 + 2 = 3 \Rightarrow \cos^2 x = \frac{1}{3} \Rightarrow \cos x = \frac{\sqrt{3}}{3}$.

Mặt khác: $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x} \Rightarrow \sin x = \tan x \cos x = \frac{\sqrt{6}}{3}$.

$$\cos(x - 30^\circ) = \cos x \cos 30^\circ + \sin x \sin 30^\circ = \frac{\sqrt{3}}{3} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{\sqrt{6}}{3} \cdot \frac{1}{2} = \frac{3 + \sqrt{6}}{6}$$

Câu 8. Biết $\sin a = \frac{8}{17}$, $\tan b = \frac{5}{12}$ và a, b là các góc nhọn. Khi đó:

a) $\tan a = \frac{8}{15}$

b) $\sin(a - b) = \frac{21}{221}$

c) $\cos(a + b) = \frac{14}{22}$

d) $\tan(a + b) = \frac{17}{14}$.

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
----------------	----------------	---------------	---------------

Vì a, b là các góc nhọn nên $\cos a > 0, \cos b > 0$.

Ta có: $\cos a = \sqrt{1 - \sin^2 a} = \frac{15}{17} \Rightarrow \tan a = \frac{\sin a}{\cos a} = \frac{8}{15}$;

$\cos b = \sqrt{\frac{1}{1 + \tan^2 b}} = \frac{12}{13} \Rightarrow \sin b = \cos b \tan b = \frac{5}{13}$. Khi đó:

$$\sin(a - b) = \sin a \cos b - \cos a \sin b = \frac{8}{17} \cdot \frac{12}{13} - \frac{15}{17} \cdot \frac{5}{13} = \frac{21}{221}$$

$$\cos(a + b) = \cos a \cos b - \sin a \sin b = \frac{15}{17} \cdot \frac{12}{13} - \frac{8}{17} \cdot \frac{5}{13} = \frac{140}{221}$$

$$\tan(a + b) = \frac{\tan a + \tan b}{1 - \tan a \tan b} = \frac{\frac{8}{15} + \frac{5}{12}}{1 - \frac{8}{15} \cdot \frac{5}{12}} = \frac{171}{140}$$

Câu 9. Biết $0 < a, b < \frac{\pi}{2}$, $a + b = \frac{\pi}{4}$ và $\tan a \tan b = 3 - 2\sqrt{2}$. Khi đó:

a) $\tan a + \tan b = -2 + 2\sqrt{2}$.

b) $\tan a = -1 + \sqrt{2}$

c) $\tan b = -1 - \sqrt{2}$

d) $\tan a - \tan b = -2 - 2\sqrt{2}$.

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
---------	---------	--------	--------

$$\tan(a+b) = \frac{\tan a + \tan b}{1 - \tan a \tan b} \Rightarrow \tan a + \tan b = \tan(a+b)(1 - \tan a \tan b) \text{ mà } a+b = \frac{\pi}{4} \text{ và}$$

$$\tan a \tan b = 3 - 2\sqrt{2}$$

$$\Rightarrow \tan a + \tan b = \tan \frac{\pi}{4} [1 - (3 - 2\sqrt{2})] = -2 + 2\sqrt{2}.$$

Đặt $S = \tan a + \tan b$; $P = \tan a \tan b$.

Khi đó $\tan a, \tan b$ là nghiệm của phương trình

$$X^2 - SX + P = 0 \Leftrightarrow X^2 - (2\sqrt{2} - 2)X + 3 - 2\sqrt{2} = 0$$

$$\Leftrightarrow X = -1 + \sqrt{2}. \text{ Suy ra } \tan a = \tan b = -1 + \sqrt{2}.$$

Câu 10. Biết $\tan \alpha = 2$. Khi đó:

a) $\cot \alpha = -\frac{1}{2}$

b) $\cos 2\alpha = -\frac{3}{5}$

c) $\sin 2\alpha = \frac{4}{5}$

d) $\tan 2\alpha = -\frac{4}{3}$

Lời giải

a) Sai	b) Đúng	c) Đúng	d) Đúng
--------	---------	---------	---------

Ta có: $\cos 2\alpha = 2\cos^2 \alpha - 1 = \frac{2}{\tan^2 \alpha + 1} - 1 = \frac{2}{5} - 1 = -\frac{3}{5}$;

$$\sin 2\alpha = 2\sin \alpha \cos \alpha = 2 \tan \alpha \cos^2 \alpha = \frac{2 \tan \alpha}{\tan^2 \alpha + 1} = \frac{4}{5}; \tan 2\alpha = \frac{\sin 2\alpha}{\cos 2\alpha} = -\frac{4}{3}.$$

Câu 11. Biết $\sin 2\alpha = -\frac{4}{5}, \frac{\pi}{2} < \alpha < \frac{3\pi}{2}$. Khi đó:

a) $\cos \alpha < 0$

b) $2\sin \alpha \cos \alpha = -\frac{4}{5}$

c) $\cos \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}}, \sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{5}}$

d) $\cos \alpha = \frac{-1}{\sqrt{5}}, \sin \alpha = -\frac{2}{\sqrt{5}}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Đúng	d) Sai
---------	---------	---------	--------

Vì $\frac{\pi}{2} < \alpha < \frac{3\pi}{2}$ nên $\cos \alpha < 0$. Ta có hệ:
$$\begin{cases} \sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 \\ 2 \sin \alpha \cos \alpha = -\frac{4}{5} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \frac{4}{25 \cos^2 \alpha} + \cos^2 \alpha = 1 \\ \sin \alpha = -\frac{2}{5 \cos \alpha} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 25 \cos^4 \alpha - 25 \cos^2 \alpha + 4 = 0 \\ \sin \alpha = -\frac{2}{5 \cos \alpha} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \cos^2 \alpha = \frac{4}{5} \\ \cos^2 \alpha = \frac{1}{5} \\ \sin \alpha = -\frac{2}{5 \cos \alpha} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \cos \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}} \\ \cos \alpha = \frac{-1}{\sqrt{5}} \\ \sin \alpha = -\frac{2}{5 \cos \alpha} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \cos \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}}, \sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{5}} \\ \cos \alpha = \frac{-1}{\sqrt{5}}, \sin \alpha = \frac{2}{\sqrt{5}} \end{cases}$$

Câu 12. Cho $\sin \alpha = \frac{2}{3}$, $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$. Khi đó:

a) $\cos \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{3}$

b) $\tan \alpha = -\frac{2\sqrt{5}}{5}$

c) $\cos\left(\frac{\pi}{3} + \alpha\right) = \frac{\sqrt{5} - 2\sqrt{3}}{6}$

d) $\cos\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right) = \frac{\sqrt{10} - 2\sqrt{2}}{6}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
---------	---------	--------	--------

$$\sin \alpha = \frac{2}{3}, \frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$$

Ta có: $\cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \left(\frac{2}{3}\right)^2 = \frac{5}{9} \Rightarrow \cos \alpha = \pm \frac{\sqrt{5}}{3}$

Vì $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$ nên $\cos \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{3}$

$$\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = -\frac{2\sqrt{5}}{5}$$

$$\cos\left(\frac{\pi}{3} + \alpha\right) = \cos \frac{\pi}{3} \cos \alpha - \sin \frac{\pi}{3} \sin \alpha = \frac{1}{2} \cdot \left(\frac{-\sqrt{5}}{3}\right) - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{2}{3} = \frac{-\sqrt{5} - 2\sqrt{3}}{6}$$

$$\cos\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right) = \cos\frac{\pi}{4}\cos\alpha + \sin\frac{\pi}{4}\sin\alpha = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \left(\frac{-\sqrt{5}}{3}\right) + \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{2}{3} = \frac{-\sqrt{10} + 2\sqrt{2}}{6}.$$

Câu 13. Cho $\cot x = -\sqrt{3}$, $\frac{3\pi}{2} < x < 2\pi$. Khi đó:

a) $\sin x = -\frac{\sqrt{10}}{10}$

b) $\cos x = \frac{\sqrt{3}}{10}$

c) $\sin\left(\frac{4\pi}{3} - x\right) = \frac{-\sqrt{10}}{5}$

d) $\tan\left(x + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{\sqrt{3}}{3}$

Lời giải

a) Đúng	b) Sai	c) Đúng	d) Đúng
----------------	---------------	----------------	----------------

$$\cot x = -\sqrt{3}, \frac{3\pi}{2} < x < 2\pi$$

$$\frac{1}{\sin^2 x} = 1 + \cot^2 x = 1 + (-\sqrt{3})^2 = 10 \Rightarrow \sin^2 x = \frac{1}{10} \Rightarrow \sin x = \pm \frac{\sqrt{10}}{10}$$

$$\text{Vì } \frac{3\pi}{2} < x < 2\pi \text{ nên } \sin x = -\frac{\sqrt{10}}{10}$$

$$\cos x = \cot x \cdot \sin x = -\sqrt{3} \cdot \left(-\frac{\sqrt{10}}{10}\right) = \frac{\sqrt{30}}{10}.$$

$$\sin\left(\frac{4\pi}{3} - x\right) = \sin\frac{4\pi}{3}\cos x - \cos\frac{4\pi}{3}\sin x = -\frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \left(\frac{\sqrt{30}}{10}\right) - \frac{-1}{2} \cdot \frac{-\sqrt{10}}{10} = \frac{-\sqrt{10}}{5}$$

$$\tan x = \frac{1}{\cot x} = -\frac{\sqrt{3}}{3}$$

$$\tan\left(x + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{\tan x + \tan\frac{\pi}{3}}{1 - \tan x \cdot \tan\frac{\pi}{3}} = \frac{\frac{-\sqrt{3}}{3} + \sqrt{3}}{1 - \frac{-\sqrt{3}}{3} \cdot \sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}.$$

Câu 14. Biết: $\sin \alpha = \frac{1}{3}$ và $0 < \alpha < \frac{\pi}{2}$. Khi đó:

a) $\sin 2\alpha = \frac{\sqrt{2}}{9}$

b) $\cos 2\alpha = \frac{7}{9}$

$$c) \tan 2\alpha = \frac{\sqrt{2}}{7}$$

$$d) \cot 2\alpha = \frac{7\sqrt{2}}{2}$$

Lời giải

a) Sai	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
--------	---------	--------	--------

Ta có: $\sin \alpha = \frac{1}{3}$ và $0 < \alpha < \frac{\pi}{2}$.

$$\cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \left(\frac{1}{3}\right)^2 = \frac{8}{9} \Rightarrow \cos \alpha = \pm \frac{2\sqrt{2}}{3}$$

Vì $0 < \alpha < \frac{\pi}{2}$ nên $\cos \alpha = \frac{2\sqrt{2}}{3}$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cdot \cos \alpha = 2 \cdot \frac{1}{3} \cdot \frac{2\sqrt{2}}{3} = \frac{4\sqrt{2}}{9}$$

$$\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = \left(\frac{2\sqrt{2}}{3}\right)^2 - \left(\frac{1}{3}\right)^2 = \frac{7}{9}$$

$$\tan 2\alpha = \frac{\sin 2\alpha}{\cos 2\alpha} = \frac{4\sqrt{2}}{7} : \frac{7}{9} = \frac{4\sqrt{2}}{7}$$

$$\cot 2\alpha = \frac{\cos 2\alpha}{\sin 2\alpha} = \frac{7}{9} : \frac{4\sqrt{2}}{7} = \frac{7\sqrt{2}}{8}$$

Câu 15. Cho $\cos \alpha = \frac{2}{5}$, $2\pi < \alpha < \frac{5\pi}{2}$, khi đó:

$$a) \sin \alpha = \frac{\sqrt{21}}{5}$$

$$b) \sin 2\alpha = \frac{4\sqrt{21}}{25}$$

$$c) \cos 2\alpha = -\frac{17}{25}$$

$$d) \tan 2\alpha = \frac{-4\sqrt{21}}{17}$$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Đúng	d) Đúng
---------	---------	---------	---------

$$\cos \alpha = \frac{2}{5}, 2\pi < \alpha < \frac{5\pi}{2}$$

$$\sin^2 \alpha = 1 - \cos^2 \alpha = 1 - \left(\frac{2}{5}\right)^2 = \frac{21}{25} \Rightarrow \sin \alpha = \pm \frac{\sqrt{21}}{5}$$

$$\text{Vì } 2\pi < \alpha < \frac{5\pi}{2} \text{ nên } \sin \alpha = \frac{\sqrt{21}}{5}$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha = 2 \cdot \frac{\sqrt{21}}{5} \cdot \frac{2}{5} = \frac{4\sqrt{21}}{25}$$

$$\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = \left(\frac{2}{5}\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{21}}{5}\right)^2 = -\frac{17}{25}$$

$$\tan 2\alpha = \frac{\sin 2\alpha}{\cos 2\alpha} = \frac{4\sqrt{21}}{25} : \frac{-17}{25} = \frac{-4\sqrt{21}}{17}$$

Câu 16. Biết: $\cos 2\alpha = \frac{5}{9}, 0^\circ < \alpha < 90^\circ$. Khi đó:

a) $\sin \alpha = \frac{\sqrt{28}}{9}$

b) $\cos \alpha = \frac{\sqrt{53}}{9}$

c) $\tan \alpha = \frac{\sqrt{371}}{53}$

d) $\cot \alpha = \frac{\sqrt{371}}{14}$

Lời giải

a) Đúng	b) Đúng	c) Sai	d) Đúng
----------------	----------------	---------------	----------------

Ta có: $\cos 2\alpha = \frac{5}{9}, 0^\circ < \alpha < 90^\circ$

$$\sin^2 \alpha = \frac{1 - \cos 2\alpha}{2} = \frac{1 - \left(\frac{5}{9}\right)^2}{2} = \frac{28}{81} \Rightarrow \sin \alpha = \pm \frac{\sqrt{28}}{9}$$

Vì $0^\circ < \alpha < 90^\circ$ nên $\sin \alpha = \frac{\sqrt{28}}{9}$

$$\cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \left(\frac{\sqrt{28}}{9}\right)^2 = \frac{53}{81} \Rightarrow \cos \alpha = \pm \frac{\sqrt{53}}{81}$$

Vì $0^\circ < \alpha < 90^\circ$ nên $\cos \alpha = \frac{\sqrt{53}}{9}$

$$\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{2\sqrt{371}}{53}$$

$$\cot \alpha = \frac{1}{\tan \alpha} = \frac{\sqrt{371}}{14}$$

Câu 17. Biến đổi được các biểu thức sau về dạng tích số. Khi đó:

a) $\cos 3x + \cos x = 2 \cos 2x \cdot \cos 3x$

b) $\sin 3x + \sin 2x = 2 \sin 2x \cos \frac{x}{2}$;

c) $\cos 4x - \cos x = -2 \sin \frac{5x}{2} \sin \frac{3x}{2}$

d) $\sin 5x - \sin x = 2 \cos 3x \sin 2x$

Lời giải

a) Sai	b) Sai	c) Đúng	d) Đúng
---------------	---------------	----------------	----------------

a) $\cos 3x + \cos x = 2 \cos 2x \cdot \cos x$

b) $\sin 3x + \sin 2x = 2 \sin \frac{5x}{2} \cos \frac{x}{2}$;

c) $\cos 4x - \cos x = -2 \sin \frac{5x}{2} \sin \frac{3x}{2}$

d) $\sin 5x - \sin x = 2 \cos 3x \sin 2x$

Câu 18. Cho $\sin x = \frac{1}{5}, \frac{\pi}{2} < x < \pi$. Khi đó:

a) $\sin 2x = \frac{4\sqrt{6}}{5}$.

b) $\cos 2x = \frac{23}{25}$

c) $\tan 2x = \frac{20\sqrt{6}}{3}$

d) $\cot 2x = \frac{23\sqrt{6}}{120}$

Lời giải

a) Sai	b) Đúng	c) Sai	d) Sai
---------------	----------------	---------------	---------------

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \frac{2\pi}{2} < 2x < 2\pi \Rightarrow \pi < 2x < 2\pi \Rightarrow \sin 2x < 0.$$

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \cos x < 0$$

$$\sin x = \frac{1}{5} \Rightarrow \cos x = -\sqrt{1 - \sin^2 x} = -\frac{2\sqrt{6}}{5}.$$

$$\sin 2x = 2 \sin x \cdot \cos x = 2 \cdot \frac{1}{5} \cdot \left(-\frac{2\sqrt{6}}{5}\right) = -\frac{4\sqrt{6}}{5}.$$

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \frac{2\pi}{2} < 2x < 2\pi \Rightarrow \pi < 2x < 2\pi \Rightarrow \cos 2x > 0.$$

$$\cos 2x = 1 - 2 \sin^2 x = 1 - 2 \cdot \frac{1}{25} = \frac{23}{25}.$$

$$\tan 2x = \frac{\sin 2x}{\cos 2x} = \frac{-\frac{4\sqrt{6}}{5}}{\frac{23}{25}} = -\frac{20\sqrt{6}}{3}, \cot 2x = \frac{\cos 2x}{\sin 2x} = \frac{\frac{23}{25}}{-\frac{4\sqrt{6}}{5}} = -\frac{23\sqrt{6}}{120}.$$

Câu 19. Cho $\cos x = \frac{1}{5}, \frac{\pi}{2} < x < \pi$. Khi đó:

a) $\sin \frac{x}{2} = \frac{\sqrt{10}}{4}$

b) $\cos \frac{x}{2} = \frac{\sqrt{15}}{4}$

c) $\tan \frac{x}{2} = \frac{\sqrt{6}}{3}$

d) $\cot \frac{x}{2} = \frac{\sqrt{6}}{2}$

Lời giải

a) Sai	b) Sai	c) Đúng	d) Đúng
---------------	---------------	----------------	----------------

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \frac{\pi}{4} < \frac{x}{2} < \frac{\pi}{2} \Rightarrow \sin \frac{x}{2} > 0.$$

$$\sin \frac{x}{2} = \sqrt{\frac{1 - \cos x}{2}} = \sqrt{\frac{1 - \frac{1}{5}}{2}} = \frac{\sqrt{10}}{5}.$$

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \frac{\pi}{4} < \frac{x}{2} < \frac{\pi}{2} \Rightarrow \cos \frac{x}{2} > 0.$$

$$\cos \frac{x}{2} = \sqrt{\frac{1 + \cos x}{2}} = \sqrt{\frac{1 + \frac{1}{5}}{2}} = \frac{\sqrt{15}}{5}.$$

$$\tan \frac{x}{2} = \frac{\sin \frac{x}{2}}{\cos \frac{x}{2}} = \frac{\frac{\sqrt{10}}{5}}{\frac{\sqrt{15}}{5}} = \frac{\sqrt{6}}{3}.$$

$$\cot \frac{x}{2} = \frac{\cos \frac{x}{2}}{\sin \frac{x}{2}} = \frac{\frac{\sqrt{15}}{5}}{\frac{\sqrt{10}}{5}} = \frac{\sqrt{6}}{2}.$$

♦ **Dạng 3: Câu trắc nghiệm trả lời ngắn**

Câu 1: Cho $\sin x = \frac{1}{5}$, $\frac{\pi}{2} < x < \pi$. Tính $\cot 2x$.

Lời giải

Cho $\sin x = \frac{1}{5}$, $\frac{\pi}{2} < x < \pi$. Tính $\cot 2x$.

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \frac{2\pi}{2} < 2x < 2\pi \Rightarrow \pi < 2x < 2\pi \Rightarrow \begin{cases} \cos 2x > 0 \\ \tan 2x < 0 \end{cases}$$

$$\cos 2x = 1 - 2\sin^2 x = 1 - 2 \cdot \frac{1}{25} = \frac{23}{25}$$

$$\frac{\pi}{2} < x < \pi \Rightarrow \cos x < 0$$

$$\sin x = \frac{1}{5} \Rightarrow \cos x = -\sqrt{1 - \sin^2 x} = -\frac{2\sqrt{6}}{5}.$$

$$\sin 2x = 2\sin x \cdot \cos x = 2 \cdot \frac{1}{5} \cdot \left(-\frac{2\sqrt{6}}{5}\right) = -\frac{4\sqrt{6}}{5}$$

$$\cot 2x = \frac{\cos 2x}{\sin 2x} = \frac{\frac{23}{25}}{-\frac{4\sqrt{6}}{5}} = -\frac{23\sqrt{6}}{120}$$

Câu 2: Cho các góc α, β thỏa mãn $\frac{\pi}{2} < \alpha, \beta < \pi$, $\sin \alpha = \frac{1}{3}$, $\cos \beta = -\frac{2}{3}$.

Tính $\sin(\alpha + \beta)$.

Lời giải

$$\text{Do } \frac{\pi}{2} < \alpha, \beta < \pi \Rightarrow \begin{cases} \cos \alpha < 0 \\ \sin \beta > 0 \end{cases}.$$

Ta có $\cos \alpha = -\sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = -\sqrt{1 - \frac{1}{9}} = -\frac{2\sqrt{2}}{3}$; $\sin \beta = \sqrt{1 - \cos^2 \beta} = \sqrt{1 - \frac{4}{9}} = \frac{\sqrt{5}}{3}$.

Suy ra $\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta + \cos \alpha \cdot \sin \beta = \frac{1}{3} \cdot \left(-\frac{2}{3}\right) + \left(-\frac{2\sqrt{2}}{3}\right) \cdot \frac{\sqrt{5}}{3} = -\frac{2 + 2\sqrt{10}}{9}$.

Vậy $\sin(\alpha + \beta) = -\frac{2 + 2\sqrt{10}}{9}$.

Câu 3: Cho $\sin \alpha = \frac{3}{5}$ và $(90^\circ < \alpha < 180^\circ)$. Tính $\cos \alpha$.

Lời giải

Ta có: $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 \Rightarrow \cos^2 \alpha = 1 - \sin^2 \alpha = 1 - \left(\frac{3}{5}\right)^2 = \frac{16}{25} \Rightarrow \cos \alpha = \pm \frac{4}{5}$. $90^\circ < \alpha < 180^\circ$ nên $\cos \alpha < 0$. Vậy $\cos \alpha = -\frac{4}{5}$.

Câu 4: Cho $\sin \alpha = -\frac{1}{3}$, với $(180^\circ < \alpha < 270^\circ)$. Tính $\cos \alpha$.

Lời giải

Ta có $\sin \alpha = -\frac{1}{3} \Rightarrow \cos^2 \alpha = 1 - \frac{1}{9} = \frac{8}{9}$. Vì $270^\circ < \alpha < 360^\circ$ nên $\cos \alpha > 0$ do đó $\cos \alpha = \frac{2\sqrt{2}}{3}$.

Câu 5: Cho hai góc nhọn a và b . Biết $\cos a = \frac{1}{3}$; $\cos b = \frac{1}{4}$. Tính giá trị của biểu thức:

$$P = \cos(a+b)\cos(a-b).$$

Lời giải

Ta có: $\sin^2 a = 1 - \cos^2 a = \frac{8}{9}$; $\sin^2 b = 1 - \cos^2 b = \frac{15}{16}$.

$$\begin{aligned} P &= (\cos a \cos b - \sin a \sin b)(\cos a \cos b + \sin a \sin b) \\ &= (\cos a \cos b)^2 - (\sin a \sin b)^2 = \cos^2 a \cos^2 b - \sin^2 a \sin^2 b \\ &= \frac{1}{9} \cdot \frac{1}{16} - \frac{8}{9} \cdot \frac{15}{16} = -\frac{119}{144} \end{aligned}$$

Câu 6: Cho hai góc nhọn a và b với $\tan a = \frac{1}{7}$ và $\tan b = \frac{3}{4}$. Tính $a + b$.

Lời giải

Ta có: $\tan(a+b) = \frac{\tan a + \tan b}{1 - \tan a \tan b} = \frac{\frac{1}{7} + \frac{3}{4}}{1 - \frac{1}{7} \cdot \frac{3}{4}} = 1$, suy ra $a + b = 45^\circ$

Câu 7: Cho tam giác ABC có: $\tan B \sin^2 C = \tan C \sin^2 B$. Khi đó tam giác ABC cân tại đỉnh nào?

Lời giải

Ta có $0 < A, B, C < 180^\circ$.

$$\text{Từ giả thiết, ta có: } \frac{\sin B}{\cos B} \sin^2 C = \frac{\sin C}{\cos C} \sin^2 B \Leftrightarrow \frac{1}{\cos B} \sin C = \frac{1}{\cos C} \sin B$$

$$\Leftrightarrow \sin C \cos C = \sin B \cos B \Leftrightarrow \frac{1}{2} \sin 2C = \frac{1}{2} \sin 2B$$

$$\Leftrightarrow 2C = 2B + k2\pi (k \in \mathbb{Z}) \Leftrightarrow 2C = 2B \text{ (do } B, C \text{ là các góc của tam giác)} \Leftrightarrow B - C = 0 \Leftrightarrow B = C$$

Vậy tam giác ABC cân tại A .

Câu 8: Rút gọn $C = \tan 3x - \tan x - \frac{2 \sin x}{\cos 3x}$

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } C &= \tan 3x - \tan x - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} = \frac{\sin 3x}{\cos 3x} - \frac{\sin x}{\cos x} - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} \\ &= \frac{\sin 3x \cos x - \sin x \cos 3x}{\cos 3x \cos x} - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} = \frac{\sin 2x}{\cos 3x \cos x} - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} \\ &= \frac{2 \sin x \cos x}{\cos 3x \cos x} - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} = \frac{2 \sin x}{\cos 3x} - \frac{2 \sin x}{\cos 3x} = 0. \end{aligned}$$

Câu 9: Biến đổi thành tổng biểu thức sau: $4 \sin 3x \sin 2x \cos x$.

Lời giải

$$\begin{aligned} 4 \sin 3x \sin 2x \cos x &= 4(\sin 3x \cos x) \sin 2x = 4 \cdot \frac{1}{2} (\sin 4x + \sin 2x) \sin 2x \\ &= 2 \sin 4x \sin 2x + 2 \sin^2 2x = (\cos 2x - \cos 6x) + 2 \left(\frac{1 - \cos 4x}{2} \right) = \cos 2x - \cos 4x - \cos 6x + 1. \end{aligned}$$

Câu 10: Biết rằng $\cos x \cos\left(\frac{\pi}{3} - x\right) \cos\left(\frac{\pi}{3} + x\right) = k \cos 3x$, khi đó $k = ?$

Lời giải

$$\begin{aligned} \cos x \cos\left(\frac{\pi}{3} - x\right) \cos\left(\frac{\pi}{3} + x\right) &= \frac{1}{2} \cos x \left(\cos \frac{2\pi}{3} + \cos 2x \right) \\ &= \frac{1}{2} \cos x \cos 2x - \frac{1}{4} \cos x = \frac{1}{4} (\cos 3x + \cos x) - \frac{1}{4} \cos x = \frac{1}{4} \cos 3x \end{aligned}$$

Câu 11: Biết rằng $\sin 5x - 2 \sin x (\cos 4x + \cos 2x) = k \sin x$, khi đó $k = ?$

Lời giải

$$\begin{aligned} \sin 5x - 2 \sin x (\cos 4x + \cos 2x) &= \sin 5x - 2 \sin x \cos 4x - 2 \sin x \cos 2x \\ &= \sin 5x - (\sin 5x - \sin 3x) - (\sin 3x - \sin x) = \sin x \end{aligned}$$

Câu 12: Cho $\alpha - \beta = \frac{\pi}{3}$. Tính giá trị của biểu thức sau: $A = (\cos \alpha + \cos \beta)^2 + (\sin \alpha + \sin \beta)^2$

Lời giải

$$\begin{aligned} A &= \cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + 2 \cos \alpha \cos \beta + \sin^2 \alpha + \sin^2 \beta + 2 \sin \alpha \sin \beta \\ &= 2 + 2 \cos \alpha \cos \beta + 2 \sin \alpha \sin \beta = 2 + 2 \cos(\alpha - \beta) = 2 + 2 \cos \frac{\pi}{3} = 3 \end{aligned}$$

Câu 13: Cho $\alpha - \beta = \frac{\pi}{3}$. Tính giá trị của biểu thức sau: $B = (\cos \alpha + \sin \beta)^2 + (\cos \beta - \sin \alpha)^2$.

Lời giải

$$\begin{aligned} B &= \cos^2 \alpha + \sin^2 \beta + 2 \cos \alpha \sin \beta + \cos^2 \beta + \sin^2 \alpha - 2 \sin \alpha \cos \beta \\ &= 2 + 2 \sin \beta \cos \alpha - 2 \cos \beta \sin \alpha \\ &= 2 + 2 \sin(\beta - \alpha) = 2 + 2 \sin\left(-\frac{\pi}{3}\right) = 2 - \sqrt{3} \end{aligned}$$

Câu 14: Rút gọn biểu thức $\sin 6a \cot 3a - \cos 6a$;

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sin 6a \cot 3a - \cos 6a &= 2 \sin 3a \cos 3a \frac{\cos 3a}{\sin 3a} - (2 \cos^2 3a - 1) \\ &= 2 \cos^2 3a - (2 \cos^2 3a - 1) = 1 \text{ (không phụ thuộc } a \text{)}. \end{aligned}$$

Câu 15: Rút gọn biểu thức $(\tan a - \tan b) \cot(a - b) - \tan a \tan b$.

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } (\tan a - \tan b) \cot(a - b) - \tan a \tan b &= \frac{\tan a - \tan b}{\tan(a - b)} - \tan a \tan b \\ &= \frac{\tan a - \tan b}{1 + \tan a \tan b} - \tan a \tan b = 1 + \tan a \tan b - \tan a \tan b = 1 \end{aligned}$$

(không phụ thuộc a).

Câu 16: Biến đổi thành tích biểu thức $\frac{\sin 7a + \sin 5a}{\sin 7a - \sin 5a}$;

Lời giải

$$\text{Ta có: } \frac{\sin 7a + \sin 5a}{\sin 7a - \sin 5a} = \frac{2 \sin 6a \cos a}{2 \cos 6a \sin a} = \tan 6a \cot a.$$

Câu 17: Biến đổi thành tổng biểu thức $\sin x \sin 2x \sin 3x$.

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sin x \sin 2x \sin 3x &= (\sin 3x \sin x) \sin 2x = \frac{1}{2}(\cos 2x - \cos 4x) \sin 2x \\ &= \frac{1}{2}(\sin 2x \cos 2x - \sin 2x \cos 4x) = \frac{1}{2} \left[\frac{1}{2} \sin 4x - \frac{1}{2}(\sin 6x - \sin 2x) \right] \\ &= \frac{1}{4}(\sin 4x - \sin 6x + \sin 2x) \end{aligned}$$

Câu 18: Biết $\tan^2 x + \cot^2 x + 2 = \frac{a}{\sin^2 2x}$ tìm a ?

Lời giải

$$\begin{aligned} \tan^2 x + \cot^2 x + 2 &= \frac{4}{\sin^2 2x} \Leftrightarrow (\tan^2 x + 1) + (\cot^2 x + 1) = \frac{4}{\sin^2 2x} \\ \Leftrightarrow \frac{1}{\cos^2 x} + \frac{1}{\sin^2 x} &= \frac{4}{\sin^2 2x} \Leftrightarrow \frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin^2 x \cos^2 x} = \frac{4}{\sin^2 2x} \\ \Leftrightarrow \frac{1}{\sin^2 x \cos^2 x} &= \frac{4}{\sin^2 2x} \Leftrightarrow \frac{1}{(\sin x \cos x)^2} = \frac{4}{\sin^2 2x} \Leftrightarrow \frac{1}{\frac{1}{4} \sin^2 2x} = \frac{4}{\sin^2 2x} \end{aligned}$$

Câu 19: Biết $\sin^6 x + \cos^6 x = a + \frac{3}{8} \cos 4x$ tìm a ?

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sin^6 x + \cos^6 x &= (\sin^2 x + \cos^2 x)^2 - 3\sin^2 x \cos^2 x (\sin^2 x + \cos^2 x) \\ &= 1 - 3\sin^2 x \cos^2 x = 1 - \frac{3}{4} \sin^2 2x = 1 - \frac{3}{8}(1 - \cos 4x) = \frac{5}{8} + \frac{3}{8} \cos 4x. \end{aligned}$$

Câu 20: Biết $\frac{3 - 4 \cos 2a + \cos 4a}{3 + 4 \cos 2a + \cos 4a} = k \tan^4 a$ tìm k ?

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \frac{3 - 4 \cos 2a + \cos 4a}{3 + 4 \cos 2a + \cos 4a} &= \frac{2 \cos^2 2a - 4 \cos 2a + 2}{2 \cos^2 2a + 4 \cos 2a + 2} = \frac{2(\cos^2 2a - 2 \cos 2a + 1)}{2(\cos^2 2a + 2 \cos 2a + 1)} \\ &= \frac{(1 - \cos 2a)^2}{(1 + \cos 2a)^2} = \frac{[1 - (1 - 2 \sin^2 a)]^2}{[1 + (2 \cos^2 a - 1)]^2} = \frac{4 \sin^4 a}{4 \cos^4 a} = \tan^4 a. \end{aligned}$$

Câu 21: Cho tam giác ABC . Biết $\sin A + \sin B + \sin C = k \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}$, tìm k ?

Lời giải

$$\begin{aligned}
VT &= \sin A + \sin B + \sin C \\
&= 2 \sin \frac{A+B}{2} \cos \frac{A-B}{2} + 2 \sin \frac{C}{2} \cos \frac{C}{2} \\
&= 2 \sin \frac{\pi-C}{2} \cos \frac{A-B}{2} + 2 \cos \frac{\pi-C}{2} \cos \frac{C}{2} \\
&= 2 \cos \frac{C}{2} \cos \frac{A-B}{2} + 2 \cos \frac{A+B}{2} \cos \frac{C}{2} \\
&= 2 \cos \frac{C}{2} \left(\cos \frac{A-B}{2} + \cos \frac{A+B}{2} \right) \\
&= 2 \cos \frac{C}{2} \cdot 2 \cos \frac{A-B+A+B}{4} \cdot \cos \frac{A-B-A-B}{4} \\
&= 4 \cos \frac{C}{2} \cos \frac{A}{2} \cos \frac{-B}{2} = 4 \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}
\end{aligned}$$

Vậy $\sin A + \sin B + \sin C = 4 \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}$.

Câu 22: Rút gọn biểu thức sau: $A = \frac{\sin x + \sin 2x + \sin 3x + \sin 4x}{\cos x + \cos 2x + \cos 3x + \cos 4x}$

Lời giải

$$\begin{aligned}
A &= \frac{\sin x + \sin 2x + \sin 3x + \sin 4x}{\cos x + \cos 2x + \cos 3x + \cos 4x} \\
&= \frac{(\sin 3x + \sin x) + (\sin 4x + \sin 2x)}{(\cos 3x + \cos x) + (\cos 4x + \cos 2x)} = \frac{2 \sin 2x \cos x + 2 \sin 3x \cos x}{2 \cos 2x \cos x + 2 \cos 3x \cos x} \\
&= \frac{2 \cos x (\sin 2x + \sin 3x)}{2 \cos x (\cos 2x + \cos 3x)} = \frac{2 \sin \frac{5x}{2} \cos \frac{x}{2}}{2 \cos \frac{5x}{2} \cos \frac{x}{2}} = \tan \frac{5x}{2}
\end{aligned}$$

Câu 23: Rút gọn biểu thức sau: $B = \frac{\sin 2x + 2 \sin 3x + \sin 4x}{\cos 3x + 2 \cos 4x + \cos 5x}$.

Lời giải

Câu 24: Cho $\cot \alpha = 3$. Tính $A = \frac{3 \sin \alpha - 2 \cos \alpha}{12 \sin^3 \alpha + 4 \cos^3 \alpha}$.

Lời giải

$$A = \frac{3 \sin \alpha - 2 \cos \alpha}{12 \sin^3 \alpha + 4 \cos^3 \alpha} = \frac{\frac{1}{\sin^2 \alpha} (3 - 2 \cot \alpha)}{12 + 4 \cot^3 \alpha} = (1 + \cot^2 \alpha) \frac{3 - 2 \cot \alpha}{12 + 4 \cot^3 \alpha} = -\frac{1}{4}$$

Câu 25: Cho $\tan \alpha = 2$. Tính $C = \frac{\sin \alpha}{\sin^3 \alpha + 2 \cos^3 \alpha}$.

Lời giải

$$C = \frac{\sin \alpha}{\sin^3 \alpha + 2 \cos^3 \alpha} = \frac{\tan \alpha \cdot \frac{1}{\cos^2 \alpha}}{\tan^3 \alpha + 2} = \frac{\tan \alpha (1 + \tan^2 \alpha)}{\tan^3 \alpha + 2} = \frac{2(1 + 2^2)}{2^3 + 2} = 1.$$

Câu 26: Cho $\alpha + \beta = \frac{\pi}{3}$ và $\cos \alpha \neq \cos \beta$. Tính $\frac{\sin \alpha - \sin \beta}{\cos \alpha - \cos \beta}$.

Lời giải

$$\frac{\sin \alpha - \sin \beta}{\cos \alpha - \cos \beta} = \frac{2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}}{-2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}} = -\cot \frac{\alpha + \beta}{2} = -\cot \frac{\pi}{6} = -\sqrt{3}.$$

Câu 27: Cho tam giác ABC có $AB = c, AC = b, AB = c$, thỏa $\frac{-1 + \cos(\pi + B)}{\sin(\pi - A - C)} = -\frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}}$.

Hỏi tam giác ABC là tam giác gì?

Lời giải

$$\begin{aligned} \frac{-1 + \cos(\pi + B)}{\sin(\pi - A - C)} = -\frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}} &\Leftrightarrow \frac{-1 - \cos B}{\sin(\pi - (A + C))} = -\frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}} \\ \Leftrightarrow \frac{1 + \cos B}{\sin B} = \frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}} &\Leftrightarrow \frac{1 + \cos B}{\sin B} = \frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}} \Leftrightarrow \left(\frac{1 + \cos B}{\sin B}\right)^2 = \left(\frac{2a + c}{\sqrt{4a^2 - c^2}}\right)^2 \\ \Leftrightarrow \frac{(1 + \cos B)^2}{\sin^2 B} = \frac{(2a + c)^2}{4a^2 - c^2} &\Leftrightarrow \frac{(1 + \cos B)^2}{1 - \cos^2 B} = \frac{(2a + c)^2}{4a^2 - c^2} \Leftrightarrow \frac{1 + \cos B}{1 - \cos B} = \frac{2a + c}{2a - c} \\ \Leftrightarrow \frac{1 + \cos B}{1 - \cos B} - 1 = \frac{2a + c}{2a - c} - 1 &\Leftrightarrow 2ac \cdot \cos B = c^2 \Leftrightarrow a^2 + c^2 - b^2 = c^2 \Leftrightarrow a^2 = b^2 \Leftrightarrow a = b. \end{aligned}$$

Câu 28: Cho $\cos a = 0,2$ với $\pi < a < 2\pi$. Tính $\sin \frac{a}{2}, \cos \frac{a}{2}, \tan \frac{a}{2}$.

Lời giải

Do $\pi < a < 2\pi$ nên $\frac{\pi}{2} < \frac{a}{2} < \pi$. Suy ra, $\sin \frac{a}{2} > 0, \cos \frac{a}{2} < 0$.

Ta có: $\sin^2 \left(\frac{a}{2}\right) = \frac{1 - \cos a}{2} = 0,4$.

Vậy $\sin \frac{a}{2} = \frac{\sqrt{10}}{5}, \cos \frac{a}{2} = -\frac{\sqrt{15}}{5}, \tan \frac{a}{2} = -\frac{\sqrt{6}}{3}$.

Câu 29: Không sử dụng máy tính, tính các giá trị lượng giác của góc 105° .

Lời giải

$$\begin{aligned}\cos 105^\circ &= \cos(60^\circ + 45^\circ) = \cos 60^\circ \cos 45^\circ - \sin 60^\circ \sin 45^\circ \\ &= \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{4} \\ \sin 105^\circ &= \sin(60^\circ + 45^\circ) = \sin 60^\circ \cos 45^\circ + \cos 60^\circ \sin 45^\circ \\ &= \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{4} \\ \tan 105^\circ &= \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{\sqrt{2} - \sqrt{6}}; \cot 105^\circ = \frac{\sqrt{2} - \sqrt{6}}{\sqrt{2} + \sqrt{6}}\end{aligned}$$

Câu 30: Cho $\cos 2x = -\frac{4}{5}$, với $\frac{\pi}{4} < x < \frac{\pi}{2}$.

Tính $\sin x, \cos x, \sin\left(x + \frac{\pi}{3}\right), \cos\left(2x - \frac{\pi}{4}\right)$

Lời giải

Vì $\frac{\pi}{4} < x < \frac{\pi}{2}$ nên $\sin x > 0, \cos x > 0$. Áp dụng công thức hạ bậc, ta có

$$\begin{aligned}\sin^2 x &= \frac{1 - \cos 2x}{2} = \frac{9}{10} \Rightarrow \sin x = \frac{3}{\sqrt{10}}. \\ \cos^2 x &= \frac{1 + \cos 2x}{2} = \frac{1}{10} \Rightarrow \cos x = \frac{1}{\sqrt{10}}.\end{aligned}$$

Theo công thức cộng, ta có

$$\begin{aligned}\sin\left(x + \frac{\pi}{3}\right) &= \sin x \cos \frac{\pi}{3} + \cos x \sin \frac{\pi}{3} = \frac{3}{\sqrt{10}} \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{\sqrt{10}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{3 + \sqrt{3}}{2\sqrt{10}}. \\ \cos\left(2x - \frac{\pi}{4}\right) &= \cos 2x \cos \frac{\pi}{4} + \sin \frac{\pi}{4} \sin 2x = -\frac{4}{5} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot 2 \cdot \frac{3}{\sqrt{10}} \cdot \frac{1}{\sqrt{10}} = -\frac{\sqrt{2}}{10}\end{aligned}$$

Câu 31: Tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $A = \sin \frac{\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9}$

b) $B = \sin 6^\circ \sin 42^\circ \sin 66^\circ \sin 78^\circ$.

Lời giải

a) $A = \sin \frac{\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9} = \left(\sin \frac{\pi}{9} + \sin \frac{7\pi}{9}\right) - \sin \frac{5\pi}{9}$
 $= 2 \sin \frac{4\pi}{9} \cdot \cos \frac{\pi}{3} - \sin \frac{5\pi}{9} = \sin \frac{4\pi}{9} - \sin \frac{5\pi}{9} = 0$.

b) Vì $\sin 78^\circ = \cos 12^\circ; \sin 66^\circ = \cos 24^\circ; \sin 42^\circ = \cos 48^\circ$ nên

$$B = \sin 6^\circ \cos 12^\circ \cos 24^\circ \cos 48^\circ.$$

Nhân hai vế với $\cos 6^\circ$ và áp dụng công thức góc nhân đôi, ta được:

$$\cos 6^\circ \cdot B = \cos 6^\circ \sin 6^\circ \cos 12^\circ \cos 24^\circ \cos 48^\circ = \frac{1}{16} \sin 96^\circ = \frac{1}{16} \sin(90^\circ + 6^\circ) = \frac{1}{16} \cos 6^\circ$$

$$\text{Vậy } B = \frac{1}{16}.$$

Câu 32: Cho $\tan \frac{a}{2} = \frac{1}{\sqrt{2}}$. Tính $\sin a, \cos a, \tan a$.

Lời giải

$$\text{Ta có: } \sin a = 2 \sin \frac{a}{2} \cos \frac{a}{2} = \frac{2 \sin \frac{a}{2} \cos \frac{a}{2}}{\sin^2 \frac{a}{2} + \cos^2 \frac{a}{2}} = \frac{2 \tan \frac{a}{2}}{1 + \tan^2 \frac{a}{2}} = \frac{2\sqrt{2}}{3}.$$

$$\cos a = \cos^2 \frac{a}{2} - \sin^2 \frac{a}{2} = \frac{\cos^2 \frac{a}{2} - \sin^2 \frac{a}{2}}{\sin^2 \frac{a}{2} + \cos^2 \frac{a}{2}} = \frac{1 - \tan^2 \frac{a}{2}}{1 + \tan^2 \frac{a}{2}} = \frac{1}{3}.$$

$$\tan a = \frac{\sin a}{\cos a} = 2\sqrt{2}.$$

Câu 33: Cho $\cos(a+2b) = 2 \cos a$. Chứng minh rằng: $\tan(a+b) \tan b = \frac{-1}{3}$.

Lời giải

$$\text{Ta có: } \cos(a+2b) = 2 \cos a \Leftrightarrow \cos[(a+b)+b] = 2 \cos[(a+b)-b]$$

$$\Leftrightarrow 3 \sin(a+b) \cdot \sin b = -\cos(a+b) \cdot \cos b \Leftrightarrow \tan(a+b) \tan b = \frac{-1}{3}.$$

Câu 34: Không dùng máy tính cầm tay. Tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $\sin \frac{19\pi}{24} \cos \frac{37\pi}{24}$

b) $\cos \frac{41\pi}{12} - \cos \frac{13\pi}{12}$

c) $\frac{\tan \frac{\pi}{7} + \tan \frac{3\pi}{28}}{1 + \tan \frac{6\pi}{7} \tan \frac{3\pi}{28}}$.

Lời giải

$$\text{a) } \sin \frac{19\pi}{24} \cos \frac{37\pi}{24} = \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{19\pi}{24} - \frac{37\pi}{24} \right) + \sin \left(\frac{19\pi}{24} + \frac{37\pi}{24} \right) \right]$$

$$= \frac{1}{2} \left[\sin \left(-\frac{3\pi}{4} \right) + \sin \frac{7\pi}{3} \right] = \frac{1}{2} \left(-\sin \frac{3\pi}{4} + \sin \frac{\pi}{3} \right)$$

$$= \frac{1}{2} \left(-\frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} \right) = \frac{\sqrt{3} - \sqrt{2}}{4}$$

$$\begin{aligned} \text{b) } \cos \frac{41\pi}{12} - \cos \frac{13\pi}{12} &= -2 \sin \frac{\frac{41\pi}{12} + \frac{13\pi}{12}}{2} \sin \frac{\frac{41\pi}{12} - \frac{13\pi}{12}}{2} = -2 \sin \frac{9\pi}{4} \sin \frac{7\pi}{6} \\ &= 2 \sin \frac{\pi}{4} \sin \frac{\pi}{6} = 2 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot 40 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{c) } \frac{\tan \frac{\pi}{7} + \tan \frac{3\pi}{28}}{1 + \tan \frac{6\pi}{7} \tan \frac{3\pi}{28}} &= \frac{\tan \frac{\pi}{7} + \tan \frac{3\pi}{28}}{1 + \tan \left(\pi - \frac{\pi}{7} \right) \tan \frac{3\pi}{28}} = \frac{\tan \frac{\pi}{7} + \tan \frac{3\pi}{28}}{1 - \tan \frac{\pi}{7} \tan \frac{3\pi}{28}} \\ &= \tan \left(\frac{\pi}{7} + \frac{3\pi}{28} \right) = \tan \frac{\pi}{4} = 1. \end{aligned}$$

Câu 35: Cho $\cos \alpha = \frac{11}{61}$ và $-\frac{\pi}{2} < \alpha < 0$, tính giá trị của các biểu thức sau:

a) $\sin \left(\frac{\pi}{6} - \alpha \right)$

b) $\cot \left(\alpha + \frac{\pi}{4} \right)$

c) $\cos \left(2\alpha + \frac{\pi}{3} \right)$

d) $\tan \left(\frac{3\pi}{4} - 2\alpha \right)$

Lời giải

a) Vì $-\frac{\pi}{2} < \alpha < 0$ nên $\sin \alpha < 0$.

Do đó, $\sin \alpha = -\sqrt{1 - \cos^2 \alpha} = -\sqrt{1 - \left(\frac{11}{61} \right)^2} = -\frac{60}{61}$.

Suy ra

$$\sin \left(\frac{\pi}{6} - \alpha \right) = \sin \frac{\pi}{6} \cos \alpha - \cos \frac{\pi}{6} \sin \alpha = \frac{1}{2} \cdot \frac{11}{61} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \left(-\frac{60}{61} \right) = \frac{11 + 60\sqrt{3}}{122}.$$

b) Ta có $\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} = \frac{-\frac{60}{61}}{\frac{11}{61}} = -\frac{60}{11}$.

Do đó $\cot \left(\alpha + \frac{\pi}{4} \right) = \frac{1}{\tan \left(\alpha + \frac{\pi}{4} \right)} = \frac{1 - \tan \alpha \tan \frac{\pi}{4}}{\tan \alpha + \tan \frac{\pi}{4}} = \frac{1 - \left(-\frac{60}{11} \right) \cdot 1}{\left(-\frac{60}{11} \right) + 1} = -\frac{71}{49}.$

$$c) \text{ Ta có } \cos 2\alpha = 2\cos^2 \alpha - 1 = 2 \cdot \left(\frac{11}{61}\right)^2 - 1 = -\frac{3479}{3721};$$

$$\sin 2\alpha = 2\sin \alpha \cos \alpha = 2 \cdot \left(-\frac{60}{61}\right) \cdot \frac{11}{61} = -\frac{1320}{3721}. \text{ Suyra}$$

$$\begin{aligned} \cos\left(2\alpha + \frac{\pi}{3}\right) &= \cos 2\alpha \cos \frac{\pi}{3} - \sin 2\alpha \sin \frac{\pi}{3} = -\frac{3479}{3721} \cdot \frac{1}{2} - \left(-\frac{1320}{3721}\right) \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \\ &= \frac{-3479 + 1320\sqrt{3}}{7442}. \end{aligned}$$

$$d) \text{ Ta có } \tan 2\alpha = \frac{\sin 2\alpha}{\cos 2\alpha} = \frac{-\frac{1320}{3721}}{-\frac{3479}{3721}} = \frac{1320}{3479}.$$

$$\text{Suy ra } \tan\left(\frac{3\pi}{4} - 2\alpha\right) = \frac{\tan \frac{3\pi}{4} - \tan 2\alpha}{1 + \tan \frac{3\pi}{4} \tan 2\alpha} = \frac{-1 - \frac{1320}{3479}}{1 + (-1) \cdot \frac{1320}{3479}} = -\frac{4799}{2159}.$$

Câu 36: Rút gọn các biểu thức sau:

a) $\sin x \cos^5 x - \cos x \sin^5 x$

b) $\frac{\sin 3x \cos 2x + \sin x \cos 6x}{\sin 4x};$

c) $\frac{\cos x - \cos 2x + \cos 3x}{\sin x - \sin 2x + \sin 3x}$

d) $\frac{2\sin(x+y)}{\cos(x+y) + \cos(x-y)} - \tan y.$

Lời giải

a) $\sin x \cos^5 x - \cos x \sin^5 x = \sin x \cos x (\cos^4 x - \sin^4 x)$

$$= \frac{1}{2} \sin 2x (\cos^2 x - \sin^2 x) (\cos^2 x + \sin^2 x)$$

$$= \frac{1}{2} \sin 2x \cos 2x = \frac{1}{4} \sin 4x$$

b) $\frac{\sin 3x \cos 2x + \sin x \cos 6x}{\sin 4x} = \frac{\frac{1}{2}(\sin x + \sin 5x) + \frac{1}{2}[\sin(-5x) + \sin 7x]}{\sin 4x}$

$$= \frac{\sin x + \sin 5x - \sin 5x + \sin 7x}{2\sin 4x} = \frac{\sin x + \sin 7x}{2\sin 4x}$$

$$= \frac{2\sin 4x \cos 3x}{2\sin 4x} = \cos 3x;$$

c) $\frac{\cos x - \cos 2x + \cos 3x}{\sin x - \sin 2x + \sin 3x} = \frac{(\cos x + \cos 3x) - \cos 2x}{(\sin x + \sin 3x) - \sin 2x} = \frac{2\cos 2x \cos x - \cos 2x}{2\sin 2x \cos x - \sin 2x}$

$$= \frac{\cos 2x(2 \cos x - 1)}{\sin 2x(2 \cos x - 1)} = \frac{\cos 2x}{\sin 2x} = \cot 2x;$$

$$\begin{aligned} \text{d) } \frac{2 \sin(x+y)}{\cos(x+y) + \cos(x-y)} - \tan y &= \frac{2(\sin x \cos y + \cos x \sin y)}{2 \cos x \cos y} - \tan y \\ &= \frac{\sin x}{\cos x} + \frac{\sin y}{\cos y} - \tan y = \tan x + \tan y - \tan y \\ &= \tan x. \end{aligned}$$

Câu 37: Cho $\sin \alpha + \cos \alpha = m$. Tìm m để $\sin 2\alpha = -\frac{3}{4}$.

Lời giải

$$\text{Ta có } \sin \alpha + \cos \alpha = \sqrt{2} \left(\frac{\sqrt{2}}{2} \sin \alpha + \frac{\sqrt{2}}{2} \cos \alpha \right) = \sqrt{2} \sin \left(\alpha + \frac{\pi}{4} \right).$$

Vì $-1 \leq \sin \left(\alpha + \frac{\pi}{4} \right) \leq 1$ nên $-\sqrt{2} \leq \sin \alpha + \cos \alpha \leq \sqrt{2}$. Suy ra $-\sqrt{2} \leq m \leq \sqrt{2}$.

$$\text{Ta lại có } (\sin \alpha + \cos \alpha)^2 = \sin^2 \alpha + 2 \sin \alpha \cos \alpha + \cos^2 \alpha = 1 + \sin 2\alpha.$$

$$\text{Suy ra } \sin 2\alpha = (\sin \alpha + \cos \alpha)^2 - 1 = m^2 - 1.$$

Khi đó, $\sin 2\alpha = -\frac{3}{4}$ hay $m^2 - 1 = -\frac{3}{4}$, suy ra $m = \frac{1}{2}$ hoặc $m = -\frac{1}{2}$ (thỏa mãn điều kiện).

Câu 38: Cho $\sin \alpha = \frac{3}{5}$, $\cos \beta = \frac{12}{13}$ và $0^\circ < \alpha, \beta < 90^\circ$. Tính giá trị của biểu thức $\sin(\alpha + \beta)$ và $\cos(\alpha - \beta)$.

Lời giải

$$\text{Vì } 0^\circ < \alpha < 90^\circ \text{ nên } \cos \alpha > 0. \text{ Do đó, } \cos \alpha = \sqrt{1 - \sin^2 \alpha} = \sqrt{1 - \left(\frac{3}{5}\right)^2} = \frac{4}{5}.$$

$$\text{Vì } 0^\circ < \beta < 90^\circ \text{ nên } \sin \beta > 0. \text{ Do đó, } \sin \beta = \sqrt{1 - \cos^2 \beta} = \sqrt{1 - \left(\frac{12}{13}\right)^2} = \frac{5}{13}.$$

$$\text{Khi đó, } \sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cos \beta + \cos \alpha \sin \beta = \frac{3}{5} \cdot \frac{12}{13} + \frac{4}{5} \cdot \frac{5}{13} = \frac{56}{65};$$

$$\cos(\alpha - \beta) = \cos \alpha \cos \beta + \sin \alpha \sin \beta = \frac{4}{5} \cdot \frac{12}{13} + \frac{3}{5} \cdot \frac{5}{13} = \frac{63}{65}.$$

Câu 39: Phương trình dao động điều hoà của một vật tại thời điểm t giây được cho bởi công thức $x(t) = A \cos(\omega t + \varphi)$, trong đó $x(t)(\text{cm})$ là li độ của vật tại thời điểm t giây, A là biên độ dao động ($A > 0$) và $\varphi \in [-\pi; \pi]$ là pha ban đầu của dao động.

Xét hai dao động điều hoà có phương trình lần lượt là:

$$x_1(t) = 3 \cos \left(\frac{\pi}{4} t + \frac{\pi}{3} \right) (\text{cm}) \text{ và } x_2(t) = 3 \cos \left(\frac{\pi}{4} t - \frac{\pi}{6} \right) (\text{cm}).$$

a) Xác định phương trình của dao động tổng hợp $x(t) = x_1(t) + x_2(t)$.

b) Tìm biên độ và pha ban đầu của dao động tổng hợp trên.

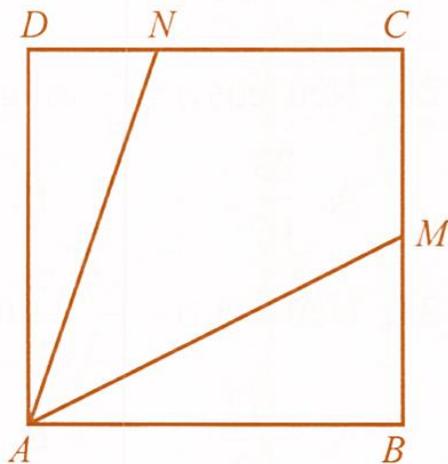
Lời giải

$$\begin{aligned} \text{a) Ta có } x(t) &= x_1(t) + x_2(t) = 3 \cos\left(\frac{\pi}{4}t + \frac{\pi}{3}\right) + 3 \cos\left(\frac{\pi}{4}t - \frac{\pi}{6}\right) \\ &= 3 \cdot 2 \cos\left(\frac{\left(\frac{\pi}{4}t + \frac{\pi}{3}\right) + \left(\frac{\pi}{4}t - \frac{\pi}{6}\right)}{2}\right) \cos\left(\frac{\left(\frac{\pi}{4}t + \frac{\pi}{3}\right) - \left(\frac{\pi}{4}t - \frac{\pi}{6}\right)}{2}\right) \\ &= 6 \cos\left(\frac{\frac{\pi}{2}t + \frac{\pi}{6}}{2}\right) \cos\left(\frac{\frac{\pi}{2}}{2}\right) = 3\sqrt{2} \cos\left(\frac{\pi}{4}t + \frac{\pi}{12}\right). \end{aligned}$$

Vậy phương trình của dao động tổng hợp là $x(t) = 3\sqrt{2} \cos\left(\frac{\pi}{4}t + \frac{\pi}{12}\right)$.

b) Dao động tổng hợp trên có biên độ là $A = 3\sqrt{2} \text{ cm}$ và pha ban đầu là $\varphi = \frac{\pi}{12}$.

Câu 40: Trên một mảnh đất hình vuông $ABCD$, bác An đặt một chiếc đèn pin tại vị trí A chiếu chùm sáng phân kì sang phía góc C . Bác An nhận thấy góc chiếu sáng của đèn pin giới hạn bởi hai tia AM và AN , ở đó các điểm M, N lần lượt thuộc các cạnh BC, CD sao cho $BM = \frac{1}{2}BC, DN = \frac{1}{3}DC$

Hình 4

a) Tính $\tan(BAM + DAN)$.

b) Góc chiếu sáng của đèn pin bằng bao nhiêu độ?

Lời giải

a) Trong tam giác vuông ABM , $\tan BAM = \frac{BM}{BA} = \frac{1}{2}$.

Trong tam giác vuông ADN , $\tan DAN = \frac{DN}{DA} = \frac{1}{3}$.

$$\text{Do đó, } \tan(BAM + DAN) = \frac{\tan BAM + \tan DAN}{1 - \tan BAM \tan DAN} = \frac{\frac{1}{2} + \frac{1}{3}}{1 - \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{3}} = 1$$

b) Do $\tan(BAM + DAN) = 1$ nên $BAM + DAN = 45^\circ$.

Suy ra $MAN = 90^\circ - (BAM + DAN) = 45^\circ$.

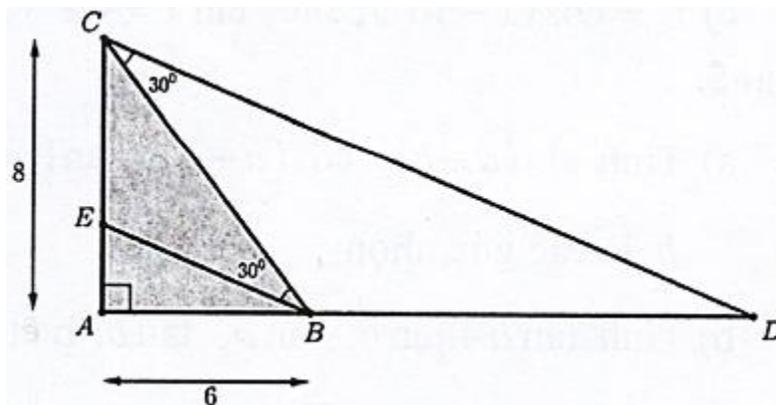
Vậy góc chiếu sáng của đèn pin bằng 45° .

Câu 41: Cho tam giác ABC vuông tại A có cạnh $AB = 6, AC = 8$. Điểm E thuộc đoạn AC sao cho $CBE = 30^\circ$, điểm D thuộc tia đối của tia BA sao cho $BCD = 30^\circ$.

a) Tìm $\tan ACD$, từ đó tính độ dài đoạn AD .

b) Tính $\tan ABE$, từ đó tính độ dài cạnh AE .

(Các kết quả trong bài được làm tròn đến hàng phần trăm).

Lời giải

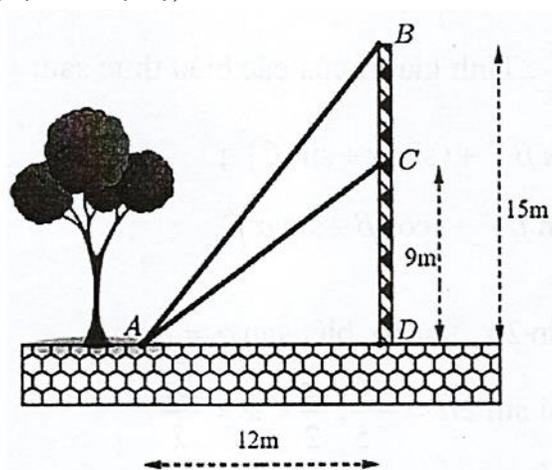
$$\text{a) } \tan ACD = \tan(ACB + 30^\circ) = \frac{\tan ACB + \tan 30^\circ}{1 - \tan ACB \tan 30^\circ} = \frac{\frac{6}{8} + \frac{1}{\sqrt{3}}}{1 - \frac{6}{8} \cdot \frac{1}{\sqrt{3}}} = \frac{48 + 25\sqrt{3}}{39}$$

$$\text{Tam giác } ACD \text{ vuông tại } A \text{ có: } AD = AC \tan ACD = 8 \cdot \frac{48 + 25\sqrt{3}}{39} \approx 18,73.$$

$$\text{b) } \tan ABE = \tan(ABC - 30^\circ) = \frac{\tan ABC - \tan 30^\circ}{1 + \tan ABC \tan 30^\circ} = \frac{\frac{8}{6} - \frac{1}{\sqrt{3}}}{1 + \frac{8}{6} \cdot \frac{1}{\sqrt{3}}} = \frac{48 - 25\sqrt{3}}{11}$$

$$\text{Tam giác } ABE \text{ vuông tại } A \text{ có: } AE = AB \tan ABE = 6 \cdot \frac{48 - 25\sqrt{3}}{11} \approx 2,56.$$

Câu 42: Từ một vị trí A , người ta buộc hai sợi cáp AB và AC đến một cái trụ cao $15m$, được dựng vuông góc với mặt đất, chân trụ ở vị trí D . Biết $CD=9m$ và $AD=12m$. Tìm góc nhọn $\alpha = BAC$ tạo bởi hai sợi dây cáp đó, đồng thời tính gần đúng α (làm tròn đến hàng phần chục, đơn vị độ).

Lời giải

Ta có:

$$\begin{aligned} \tan \alpha &= \tan(BAD - CAD) \\ &= \frac{\tan BAD - \tan CAD}{1 + \tan BAD \tan CAD} = \frac{\frac{15}{12} - \frac{9}{12}}{1 + \frac{15}{12} \cdot \frac{9}{12}} = \frac{8}{31}. \end{aligned}$$

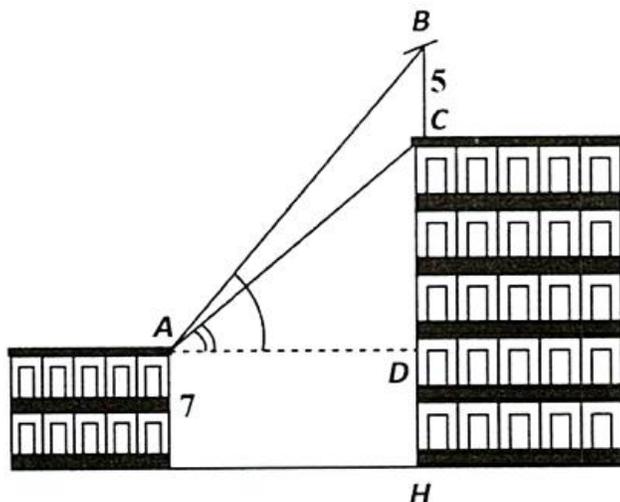
Vì vậy $\alpha \approx 14,47^\circ$.

$$B = \frac{\sin 2x + 2 \sin 3x + \sin 4x}{\cos 3x + 2 \cos 4x + \cos 5x} = \frac{2 \sin 3x \cos x + 2 \sin 3x}{2 \cos 4x \cos x + 2 \cos 4x} = \frac{2 \sin 3x (\cos x + 1)}{2 \cos 4x (\cos x + 1)} = \frac{\sin 3x}{\cos 4x}$$

Câu 43: Trên nóc một tòa nhà có một cột ăng-ten cao $5m$. Từ vị trí quan sát A cao $7m$ so với mặt đất, có thể nhìn thấy đỉnh B và chân C của cột ăng-ten dưới góc α và β so với phương nằm ngang. Biết chiều cao của tòa nhà là $18,9m$, hai tòa nhà cách nhau $10m$.

a) Tính $\tan \alpha$;

b) Tính góc α (làm tròn kết quả đến hàng đơn vị theo đơn vị độ).

Lời giải

a) Ta có: $AD = 10m$

$$CD = 18,9 - 7 = 11,9m$$

$$BD = BC + CD = 11,9 + 5 = 16,9m$$

$$\tan \alpha = \frac{BD}{AD} = \frac{16,9}{10}$$

$$b) \tan \alpha = \frac{16,9}{10} \Rightarrow \alpha = 59^\circ.$$

Câu 44: Trong Vật lí, phương trình tổng quát của một vật dao động điều hoà cho bởi công thức $x(t) = A \cos(\omega t + \varphi)$, trong đó t là thời điểm (tính bằng giây), $x(t)$ là li độ của vật tại thời điểm t , A là biên độ dao động ($A > 0$) và $\varphi \in [-\pi; \pi]$ là pha ban đầu của dao động. Xét hai dao động điều hoà có phương trình:

$$x_1(t) = 3 \cdot \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{6}\right) (cm), x_2(t) = 3 \cdot \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{4}\right) (cm). \text{ Tìm dao động tổng hợp}$$

$x(t) = x_1(t) + x_2(t)$ và sử dụng công thức biến đổi tổng thành tích để tìm biên độ và pha ban đầu của dao động tổng hợp này.

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Ta có } x(t) &= x_1(t) + x_2(t) = 3 \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{6}\right) + 3 \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{4}\right) \\ &= 3 \cdot 2 \left[\cos\left(\frac{\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{4}}{2}\right) \cos\left(\frac{\frac{\pi}{6}t + \frac{\pi}{6} - \frac{\pi}{6}t - \frac{\pi}{4}}{2}\right) \right] \\ &= 6 \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{5\pi}{24}\right) \cdot \cos\left(-\frac{\pi}{24}\right) = 6 \cos\left(\frac{\pi}{24}\right) \cdot \cos\left(\frac{\pi}{6}t + \frac{5\pi}{24}\right) \end{aligned}$$

Vậy biên độ của dao động là $6 \cos\left(\frac{\pi}{24}\right)$. Pha ban đầu của chuyển động là $\frac{5\pi}{24}$.